Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...тябриин 1921 оной ...тябриин 21-hээ гарана | № 64 (14175) | 1976 оной мартын 17, среда | Сэн 2 мүнгэн.

СССР-эй Верховно Соведэй Прэзидиумэй Указ

ТРАНСПОРТЫН БА ХЭЛХЕЭ ХОЛБООНОЙ ПРЕДПРИЯТИНУУДАЙ, ЭМХИНҮҮДЭЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДТЭ СОЦИАЛИС АЖАЛАЙ ГЕРОИН НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Түсэбтэ юhэдэхи табан жэлэй даабаринуудые, социалис уялгануудые дүүргэлгэдэ элитэ ехэ амжалтануудые туйлаhанайнь түлөө **Ленинэй орден** ба **«Балта, хадуур»** гэжэ алтан медаль барюулгатайгаар **Социалис Ажалай Геройн** нэрэ зэргэ олгохо:

БУРЯАДАЙ АССР-hээ:

Сергеев Владимир Николаевичта — Зүүн Сибиириин түмэр замай Улаан-Үдэ станциин дежурна.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ПОДГОРНЫЙ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1976 оной мартын 5.

СЪЕЗДЫН ДЕЛЕГАТ ХӨӨРЭНЭ

...ҮРИ hАЙНААР, ЭДЭБХИТЭЙГЭЭР АЖАЛЛАХАБ

...ПАРТИИН СЪЕЗД бүхэ... ехэ урма баяртай... тадагби гэжэ Москва ...гоо урда тээ хэлээ ...Тиихэдээ тэндэ абтаhан ...рүүдые наринаар ... шудалжа, манай ...оронной саашанхи хүг... нүлөөлхы ямар удха ...й байhыень тоб гэмэ ...ойлгожо абаха гэжэ ... оролдогшо бэлэйб. ...мүнөө нимэ ехэ ху... делегат болоод, ...гүрэн түрын удха ... асуудалнуудые ...эд байхадаа. Ком... партиин, тэрэнэй хү...лэгшэдэй эсэшэ суса... ажал хэрэгые үнэн ... hайшаан бүри ...тодоор ойлгоношьеб, ...шьеб.

...Л. И. Брежнев, ...Косыгин гэгшэдэй ...үүдые ехэ анхарал... шагнааб. Тиихэдээ ...эрхэ бүри манай Эхэ ...улам хурдан түргэнөөр ...юм байна гэжэ ойл..., саашадаа улам hай...хёохы эдэбхитэйгээр ...худэлмэришэд, ажал...йтойбди гэhэн тобшо... ха юмбиб. Тиин... аргагүй даа.

...дахи табан жэл ха... удха шанартай табан ...болохо байна. Энэ үе соо ажалай бүтээсэ, үйлэдбэриин ашаг үрэ саашадань дээшэлүүлхэ, гаргагдаhан продукциин шанар улам hайжаруулха асуудалда горитой анхарал хандуулагдаха юм. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй тоосоото элидхэл соогоо энээн тухай хэлэхэдэнь, бидэнэр, делегадууд үнэн зүрхэнhөө дэмжэжэ, халуун альга ташалгаар угтаа hэмди.

Съездын хүдэлмэриин забhарлалгын үедэ манай Эхэ ороной нютаг бүхэнhөө суглараhан делегадууд парти болон правительствын совет арадай урда табижа байhан асари ехэ хараа зорилгонууд тухай, энэ талаар юу хэхэ байhан тухайгаа hанамжануудаа андалдажа байгаа hэн. Партиин XXV съезд нэгэн hанал бодолтой байлгын оршон байдалда үнгэрөө.

Манай ниислэл хото Москва би хэды дахин ошоhон хүм. Харин мүнөө ошоод, урдань ябаhан, хараhан газарнуудаа танихаа болишоhон байбаб. hүүлэй хэдэн жэл соо энэ хото ямараар хүгжөө, гоё болоо гээшэб! Тэндэ ошохотойгоо хамта, съездын охи гансата мэдэрээбди. Москва ехээр гоёогдонхой, шэмэглэгдэнхэй, баяр ёhололой түхэлтэйгөөр маанадые угтаа. Хаанашье ябахадаа, имэ мэдэрэлдэ эзэлүүдгүй абтамаар hэн.

Партиин XXV съезд хадаа уласхоорондын туйлай ехэ удха шанартай үйлэ хэрэг мүн гэжэ онсо тэмдэглэмээр. Дэлхэйн 96 оронhоо ерэhэн 103 делегаци тэрэнэй хүдэлмэридэ хабаадалсаа. Тиихэдээ эдэ аха дүү партинуудай түлөөлэгшэд манай съезд дээрэ хэлсэгдэhэн, баталагдан абтаhан шиидхэбэринүүдые нэгэн дуугаар дэмжэжэ байhан тухайгаа мэдүүлжэ, хари оронуудай түлөөлэгшэдэй хэлэhэн хани халуун үгэнүүдые шагнахадаа, маанадай, делегадуудай доосоо ехэ омогорхол түрөө hэн. Кубын Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Фидель Кастро Русай съезд дээрэ хэлэhэн үгэ минии ухаан бодол, зүрхэ сэдьхэл соо унтаршагүй гал бадараагаа. Тэрэ Октябриин социалис революциин гүн удха шанарые ямар тодоор, ойлгосотойгоор харуулжа шадаа гээшэб?!

Онсолходо, съезд дээрэ хэгдэhэн элидхэл, хэлэгдэhэн үгэ бүхэн гол шэглэлтэй, тодо, шүүмжэлхы удхатай байгаа. Юhэдэхи табан жэл соо туйлаhан амжалтануудаа дүүрэнээр мэдэрхэ зуураа, үгэ хэлэhэн хүн бүхэн ушарhан дутуу дунданууддаа, саашанхи зорилгонуудаа тоб гэмээр харуулаа, ашатай туhатай дурадхалнуудые оруулаа.

Энэ съезд дээрэ КПСС-эй Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь Андрей Урупхеевич Модогоев үгэ хэлээ гэжэ, хүндэтэ уншагшад, мэдэнэт. Газетэнүүд дээрэ уншаhан, радиогоор шагнаhан, телевизорээр хараhан байнат. Гэбэшье тэндэ. Съездүүдэй ордон соо hуухадаа, бидэнэр, Буряад ороной коммунистнуудай түлөөлэгшэд, ямараар омогорхожо байгаа гээшэбибди. Имэ ехэ хуралдаанай трибуна дээрэhээ манай республикын ажалшадай хэжэ байhан ажал хэрэгүүд, саашадаа бэелүүлхэ зорилгонууд тухай уран хурса үгэнүүд зэдэлжэ, зал соо hуугшад ехэ дулаанаар угтаа hэн.

Онсолходо, нүхэр А. У. Модогоевой съезд дээрэ хэлэhэн үгэ тон удха hайнтай, тодо, гол шэглэлтэй үгэнүүдэй нэгэн байгаа гэжэ хэлэлтэй. Гадна энэ ушар хадаа Буряад ороной ажалшадай туйлаhан амжалтануудые үндэрөөр сэгнэжэ байhанай бодото гэршэ болоно. Тиимэhээ арбадахи табан жэл соо бүри hайнаар хүдэлжэ, амжалтаяа улам арьбадхаха зорилго табигдана гээшэ. Нэн түрүүн хүдөө ажахые, илангаяа таряан ажалые хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ, мал ажалай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ гол зорилго манай республикын урда табигдана.

Съездын болохо байха үе соо hонирхолтой олон уулзалганууд болоо hэн. Илангаяа космонавтнуудтай уулзаhанаа би мартахагүйб. Хамта дээрээ 11 космонавт съездын хүдэлмэридэ хабаадалсаа.

Үшөө В. И. Ленинэй квартира-музейдэ, Мавзолейдэ ороhоноо бүхы наhан соогоо мартахагүйб. Тэндэ ороод ябахадаа, агуу Ленинэй хараа бодолой үнэн дээрээ бэелжэ байhанай гэршэ байhандаа ехээр омогорхоо hэм. Тиихэдээ Кремль шадарай шулуун бүхэн ямаршьеб онсо, ондоо шэнгеэр үзэгдөө бэлэй.

hанаад үзэхэдэм, эндэhээ манай ороной түб газарhаа мүнөө туйлаад байhан бүхы юумэмнай эхитэй байба. ГОЭЛРО-гой түсэбэй схемын урда тогтоходоо, Совет ороной энергетическэ хүгжэлтын алхамуудые элеэр хаража, мэдэржэ байhандал hанаа бэлэйб. Гусиноозерскын ГРЭС гансата ухаандам ороодхёо. Энэ шухала барилгые шадаал hаа, түргэнөөр дүүргэхэ хэрэгтэй. Юуб гэхэдэ, хурдан түргэнөөр хүгжэжэ байhан Буряад орондо, хүршэ аха дүү монгол арадтамнайшье электрын элшэ хүсэн улам ехээр хэрэгтэй болохо бшуу.

Арбадахи табан жэл соо түмэр замай транспорт бүри түргэнөөр хүгжэхэ байна. «Табан жэлэй туршада түмэр замда 2,2 мянган электровоз, магистральна тепловозой 6,4 мянган секци, маневр хэдэг 2,5 мянган тепловоз, ашаанай 385 мянган вагон, пассажирска 16,6 мянган вагон үгэхэ...

...Түмэр замда ажалай бүтээсые 18—20 процентээр дээшэлүүлхэ» — гээд СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүд соо бэшээтэй. Энээнhээ уламжалан, бидэнэрэй, электровоз, тепловоз, вагонуудые заhабарилагшадай үмэнэ бүри орёо, хүшэр зорилгонууд табигдана. Сугтаа хүдэлдэг нүхэдтөө үнэн зүрхэнhөө этигэhэн, партиин табиhан зорилгонуудые заабол дүүргэхэ байhандань бата найдалтай байhан хадаал энээниие дэмжэжэ, баталалсаа hэм. Тиихэдээ саашадаа бүри hайнаар хүдэлхэб гэжэ өөртөө тангариглаа бэлэйб.

Г. БАДМАЕВ,
Улаан-Үдын ЛВРЗ-гэй слесарь.

КОММУНИС АЖАЛАЙ hАЙНДЭР

Москвагай хэдэ хэдэн түрүү предприятинууд В. И. Ленинэй түрэhөөр 106 жэлэй ойдо зорюулагдаhан коммунис субботнигые апрелиин 17-до үнгэргэхэ гэhэн патриотическа шэнэ үүсхэл гаргаба. КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдээр зоригжон урмашаhан эндэхи коллективүүд тэрэ субботнигой үдэр эрхим шанартай продукци эгээл ехээр бүтээн гаргаха, ажалай үндэр дээдэ бүтээсэ туйлаха, арьбалhан электрын элшэ хүсөөр, түүхэй эд ба материалнуудаар тиихэдэ хүдэлмэрилхэ уряатайгаар ниислэл хотын ажалшадта хандаба.

Москва-Сортировочная гэжэ локомотивна депогой хүдэлмэрилэгшэд «КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ!», «Ехэ ашаг үрын ба эрхим шанарай табан жэлдэ лаб hайнаар хүдэлмэрилхэ!», «Эхэ орондоо — габшагай ажал!» гэhэн уряануудтайгаар мартын 15-най митингдэ ерээ. Тус предприятиин коллектив эндэ 1919 оной хабар агуу ехэ үүсхэлэй мүндэлэлэндэнь омогорхохо ёhоорооомогорходог.

Электровозой машинист В. М. Звонов шэн зоригтойгоор, түлөөhэгүйгөөр ажаллажа, В. И. Ленинэй түрэhэн үдэрые тэмдэглэхыень нүхэдөө уриалан, КПСС-эй XXV съездын нэрэмжэтэ пассажирска колоннын коллективэй үмэнэhөө хандаба. Тиихэтээ хамта арьбалагдаhан электрын элшэ хүсөөр нэгэ поездые Москва-Рязань гэhэн участогта графигай ёhоор ябуулха, олоhон мүнгэеэ арбадахи табан жэлэй фонддо оруулхаб гээ.

Коммунис ажалай ударник токарь Н. Н. Шалаев, машинист-инструктор В. П. Новиков, депогой начальник Н. Г. Рыбин болон бусад үгэ хэлэхэдээ, апрелиин 17-ной субботник ажалай гайхамшаг hайндэр болохо байха гээд тусхайлан тэмдэглэбэ. КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй МГК-гай нэгэдэхи секретарь В. В. Гришин митинг дээрэ үгэ хэлээ.

Владимир Ильичэй нэрэмжэтэ электромеханическа заводой хүдэлмэришэд В. И. Ленинэй нэгэнтэ бэшэ үгэ хэлэhэн цехэй hуурида баригдааша үйлэдбэриин ехэ корпус дотор сугларба. Советскэ Союзай Коммунис партиин үндэhэ hуури табигшын, дэлхэй дээрэхи түрүүшын социалис гүрэн байгуулагшын түрэhэн үдэрые ажалай шэнэ амжалтануудаар тэмдэглэлгэ манай коллективэй гайхамшаг заншал болонхой гэжэ гурбадахи цехэй начальник А. А. Палей хэлэбэ. Энэ цехэй хүдэлмэрилэгшэд Ленинскэ субботнигой үдэр 70 электродвигатель бүтээхэ уялга абаа.

Заводой залуу хүдэлмэришэд коммунис субботнигой үдэрые ажалай ехэ дэбжэлтээр угтахаяа байна гэжэ автоматчигуудай бригадир О. Сидоренко хэлэбэ. Владимир Ильичэй хүндэтэ нэрые өөhэдынгөө туг дээрэ ходо дээрэ үргэжэ, зүрхэ сэдьхэлнүүдтээ ходо hанажа, дурдажа ябахабди, үйлэдбэриингөө түсэбүүдые дүүргэжэ ба үлүүлэн дүүргэжэ, тэрэнэй түрэhэн үдэрые тэмдэглэхээр найдуулнабди гэбэ.

Бүхы Москвагай коммунис субботнигто эдэбхитэйгээр хабаадаха гэжэ И. А. Лихачевой нэрэмжэтэ автомобильна заводой, «Парижай коммуна» гэжэ гуталай фабрикын, Мостостройтресын 1-дэхи автобазын, байрын гэрнүүдые баридаг 2-дохи комбинадай коллективүүд митингнүүд дээрээ мүн лэ шиидхээ. Суута субботник үйлэдбэриин хэрэглэгдээгүй нөөсэ, арга боломжонуудые элирүүлхэ, арбадахи табан жэлэй амжалтатай эхилэлгэ хангаха хэрэгтэ ажалшадые элсүүлхэ байха гээд үгэ хэлэгшэд тусхайлан тэмдэглэбэ. Совет хүнүүд КПСС-эй XXV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые дүүргэхээр эрид шиидэнхэй байhанаа Коммунис ажалай hайндэрэй үеэр үшөө дахин элирхэйлэн харуулха байха гэжэ. Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедые, тэрэнэй Политбюрое, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневые эдэнэр найдуулна.

(ТАСС).

РЕПОРТАЖ

ШЭНЭ ХАБАРАЙ ШЭНЖЭ

...эндэ түмэр түдэгын ..., алха дүшын наяр... тракторнуудайшье хүн... абаан дуулдахаяа ..., юумэ хон-жэн боло... үзэгдэнэ. Елэгэр ...хубсаhатай хүнүүдэй ... бүри иишэ субы... харагдахаяа болибо. ... мастерскойн газаа... ехэ хашаа соо за...гдажа бэлэн болоhон ...үүд зэлэ татан жэ... урилдаанда ураг...нэ даб гэхээ байhан ... хүлэгүүдые» hа...

...Хабарай тарилгада хү... бүхы техникэмнай гол ... бэлэн болоо гээшэ. ... хоёр тракторта, ...дэн сеялкэ, плугта ба... заhабари хэхэ ... Манай механизатор... түрүүн КПСС-эй XXV ... хүндэлэлдэ социа... мүрысөөндэ оролсохо... бүхы трактор, машина... 70 процентые ... нэгдэхэ үдэр бо... заhабарилха гэжэ уял... hэн. Тэрэнээ үлүү...ргээд, эхэнэрнүүдэй ...ондын hайндэр — ... 8-да бүхы техникээ ...ка дүүргээд бай... — гэжэ МТМ-е дааг... П. Иванов хөөрэнэ.

... мүнөө Онохойн ... тэбхэр 70 трактор ...гдажа, тарялан ...рахаар бэлэн болгог... жэрылдэнэ. Тэдэ... радиаторнууд брезен...үшагдаахай, кабина... шэллэгдэнхэй, шэр... юумэнь ялардэгдэн...анда ялар та.

...бидэ минии гоёын тула ...торнуудые эндэ суг... бэшэбди. Хэрбээ за...гдаhан тракторнуу...ада эхэндэ мүнөөн... тараажархёо hаамнай, ... хэрэгшьегүй сагта ... хүдэлгэжэ, эбдэжэ ...бшуу. Харин эдэниие ...ойнгоо дэргэдэ hа...малта, харууhанда ..., хабарай тарилгын ...р, бултыень полевой ... абаашахабди, — гэ...озой ахамад инженер ... Устинов хэлэнэ.

...арилгын хэрэгсэл, ... тракторай зарим ... запчастьнуудаар бу...нүүдhаа тиимэ ... hайнаар хангагдан... лаа, тус совхоз ... хоёр жэлдэ бүхы техникээ хабарай тарилгада хаhа сагтань бэлдэжэ шадана.

Нэн түрүүн тракторай гол узелнуудые амяар амяарайнь таhалжа заhабарилха цехүүдые эмхидхээд, тэндээ эгээл шадамар бэрхэ, тусгаар мэргэжэhэн хүнүүдые табяа. Жэшээнь, узел бүхэндэ 15—20 жэлдэ хүдэлhэн механизаторнууд Михаил Солдатов, Владимир Рязанов, Леонид Думнов гэгшэд ажаллаа. Хоёрдохёор, тракторай бага зэргэ элэhэн, олдохоёо шухаг детальнуудые гагнаад, тошылдоод, шэнэлээд табидаг болоо. Энэ талаар үнинэй токарь Николай Георгиевич Белых ехэ оролдолго гаргана. «Ямаршье орёо нарин деталиие заводой шэнэ детальhаашье өөргүйгөөр, нэгэ микроншье үлүү, дутуу болгонгүй тошылдодог юм», — гэжэ нүхэдынь хэлсэдэг. Тэрэ залуу хүбүүн Александр Ивановые хажуудаа абаад, мэргэжэлдээ hургаа.

Тэрэшэлэн илангаяа гэнжэтэ мөөртэй тракторай ходовой частиин зарим деталиие hэльбэхэ, шэнэлхэ талаар үнинэй механизатор Анатолий Новицкий, комсомол хүбүүн Залерий Вильмов гэгшэд баhал ехэ юумэ бүтээбэ.

— Урдань бидэ тракторай гол узелнуудые оройдоол гурбан ондоо болгоод, заhабарилдаг hэмди. Мүнөө тэдэнээ үшөө олон болгожо, табан ондоо узел эмхидхээбди. Энээнэй ашаар заhабарилгын шанар дээшэлээ, хүдэлмэриимнай ябасашье hураггүй түргэн болоо гэжэ hананабди, — гээд шалгагша механик Василий Садовский хөөрэнэ.

Хэнэйшье мэдэhээр заhабарилагдаhан тракторые, илангаяа тэрэнэй «зүрхэн» — двигателиие хүйтөөр, халуугаар хүдэлгэжэ туршаха гээшэ гол шухала. Тиимэhээ тусхай стенд тодхоод, заhагдаhан бүхы двигателиие олон час соо хүдэлгэжэ үзэнэ. Багахан лэ «hэжэгтэй» гү, али нэгэ юумынь тааруугүй hаань, дахин заhабарилдаг. Гадна энэ жэлдэ совхозойхид заhабариhаа гараhан тракторнуудаа 10—15 хоног соо хүдэлгэжэ, элдэб ажалда хэрэглээд туршана. Тингэхэдэнь нэгэ юумэнь муугаар заhабарилагдаhан, дутуу шалгагдаhан байбал, тэрэнь дары элирнэ.

— Хабар тарялан дээрэ гараад, hаатажа байхагүйн тула тиимэ туршалга хэнэбди. Юрэдөөл мүнөө жэлдэ тракторнуудаа эбдэржэ, маа зобоохогүй аабза гэжэ найданабди, — гээд МТМ-е даагша Николай Иванов энеэбхилнэ.

Эдэ үдэрнүүдтэ Онохойн совхозой механизаторнууд техникээ заhабарилжа дүүргээшье hаа, минии байнагүй. Тэдэнэй олонхинь тусхай курсада hуралсажа, мэргэжэлээ дээшэлүүлнэ. Мүн үшөө 20 залуу хүбүүд ажахыдаа эмхидхэгдэhэн ниитын hуралсалда хабаадажа, механизаторай мэргэжэл шудалжа байна. Мүнөө тус ажахыда тарялан, сабшалан дээрэ шэбхэ зөөхэ, бүлүүр станцинуудые хүдэлгэжэ, уhалагдадаг газарта тошо халяаха хүдэлмэри түлэг эхилэнхэй.

Тингэжэ эндэхид арбадахи табан жэлэй түрүүшын хабарые эрхим бэлдэлгэтэйгээр угтажа, ороопо тарянай, бусад ургамалнуудай, үбhэ ногооной үндэр баян ургаса абаха үндэhэ hуури табихын түлөө тэмсэнэ гээшэ.

М. НАМЖИЛОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: механизаторнууд запабарилагдажа, жагсаалда табигдаhан тракторнуудайнгаа хажууда.

Загарайн аймаг.

ХАРЮУСАЛГАЯА ДЭЭШЭЛҮҮЛНЭ

Түмэр замай Кижа. Горхон. Новоильинск станцинуудай коллективүүд партиин XXV съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхэ гэhэн хүсэл эрмэлзэлгэтэйгээр хүдэлжэ байна. Эдэ коллективүүд вагонуудта түргэнөөр ашаа тээжэ, буулгажа, түмэр замаар ехэ ашаа шэрэхын тула оролдолго үүсхэл гаргана. Промышленна предприятинуудай коллективүүдтэй нягта барисаатайгаар хүдэлнэ. Түмэр замшад социалис мүрысөөндэ улам эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, бии байгаа арга боломжонуудаа улам hайнаар хэрэглэнэ. Энээнэй ашаар лэ Кижа станциин коллектив вагонуудай минии байха сагые 3 часаар, Горхоной станциинхид 4 часаар, Новоильинскынхид 5 часаар хороожо, hара бүридэ хараалагдаhан түсэбhөө гадуур арадай ажахыда ашаа зөөнэ.

Хэрбээ Онохойн станцида вагонууд 28,5 часай, Сульфат станцида 30,9 часай туршада минии байдаг hаа, Горхоной станцида оройдоол 5,6 час тухай зогсоно.

М. СОЛОМЕННЫЙ.

Шалгалта юу харуулааб?

ДАРЫ УСАДХАГДАХААР ДУТАГДАЛНУУД

Хонгор тэнюун Хоринэй тала дайдада хабарай наран налгай дулаахан элшэ туяагаа сасажа, жалга жаамаар үлэhэн саhа уя дайлган урадхуулна. Тарянай полинууд харгын хоёр тээгүүр хаа хаанагүй харлана. Саг болзор соонь хабарайнгаа тарилга үнгэргэхэ гээшэ шухалын шухала хэрэг болоно.

Эгээл энэ асуудалаар бидэнэр Хоринэй аймагай ажахынуудаар ябажа, хабарай тарилгада бэлэдхэлэй хүдэлмэриин хэр зэргэ ябажа байhан тухайнь hонирхоhон байнабди. Аймаг соогоо Анаагай совхозой механизаторнууд Сэлэнгын механизаторнуудай гаргаhан үүсхэлые түрүүлжэ дэмжээд, абаhан социалис уялгаяа амжалтатай hайнаар дүүргэжэ байна. Хабарай тарилгада хабаадуулагдаха техникэ, тракторнууд бүхыдөө шахуу заhабарилагдажа дүүргэгдээд, жэрытэр табигданхай. Парткомой секретарь нүхэр Абидуев:

— Шадаал hаа, хахалагдаhан газарай шиигээ табяагүйдэ, тарилгаяа хэжэ дүүргэхэ хүсэлэнтэйбди. Энээндэ огто hэжэг түрэдэнэгүй. Арга боломжоёо дүүрэнээр хэрэглэхэбди, — гэжэ мэдүүлнэ.

Үшөө үдэ болоодүй байхада, Хоринэй совхоз хүрэжэ ерээ hэмди. Ахалагша агроном Владимир Касьянович Шарагуловтай уулзажа, хэжэ байhан хүдэлмэреэрнь hонирхобобди. Совхоз хоёр болошо таhараад, техникэ, тракторнуудаа hаял хубаагаа юм. Тус совхоз тарилгын 4280 гектар газартай. Тэрэ тоодо 1910 гектар дээрэнь шэниисэ, 250 гектартань ешмээн, 800 гектарта обёос, 400 гектарта хара таряа, 100 гектарта кукуруза тариха байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ гектар бүриhөө 5,4 центнер шэниисэ, 4,1 центнер ешмээн, 4.9 центнер обёос абаhан байха юм. Урдахи жэлэйнь ажалай үрэ дүнгые эдэ тоо, баримтанууд үгэгүйгөөр гэршэлжэ үгэнэ.

Теэд ямар аргаар совхоз ажалайнгаа үрэ дүн дээшэлүүлхые оролдоо гээшэб? Иимэ асуудал урдаа табяад, ахалагша агроном Шарагуловтай хөөрэлдэжэ орoбобди.

Үндэр баян угаса абахын тула газараа hайнаар элдүүрилхэ, саг соонь тарилгаяа дүүргэхэ, үтэгжүүлгэ горитой оруулха хэрэгтэй гэжэ мэдээжэ ааб даа. Үнгэрэгшэ жэлдэ оройдоол 215 тонно минеральна үтэгжүүлгэ хэhэн байгаа hаа, энэ жэлдэ 749 тонно үтэгжүүлгэ гаргахаар харааланхай. Мартын 3-най мэдээгээр поли дээрэ орой хамта 128,5 тонно үтэгжүүлгэ гаргаа.

— Юундэ иимэ бага гээшэб? — гэhэн асуудалда агроном иигэжэ харюусана:

— Элхиин «Сельхозтехника» нэгэдэлэйхид 100 тонно үтэгжүүлгэ асаржа буулгаха ёhотой аад, мүнөөшье хүрэтэр асарнагүй. Мүнөөдөө машина үгы хэбэртэйл даа.

Энэ асуудал түргэдхэхээр нүхэр Шарагулов оройдоошье оролдоногүй; hаявын сагта тиишэ ошожо ерэхээл түхеэрэнхэй. hүүлдэ дээрээ ортошоод, үтэгжүүлгэ зөөхэ түсэбөө дүүргэнгүй hалажа болохонь холо бэшэ.

Мүн сабшалангай газар дээрэ наг шэбхэ гаргалга тон тулюураар ябуулагдана. 100 гектар кукуруза таридаг талмай дээрэ 2000 тонно сабшалан дээрэ 4.700 тонно наг шэбхэ гаргахаар түсэблэhэн аад, энэ үдэр хүрэтэр мүртэй юуншье хэгдээгүй.

Саарhан дээрэ түсэблэхынь түсэблэжэрхёод, бодото дээрэнь бэелүүлхээ ярангүй hууhада, үльгэр соохидол, юумэн өөрөө бүтэшэхэгүйл даа. Совхозой хоёр отделенидэ 21 трактор, 20 сеялкэ тоологдоно. 16 трактор, 13 сеялкэ мартын табан хүрэтэр заhабарилагданхай нэрэтэй, үлэгшэ табан трактортань двигатель, мүн бэшэшье частьнууд дуталдана. Эдэ бүгэдэнэйнь олдохоншье бэрхэтэй, тарилгын эхилхэдэ, эдэ табан тракторынь бэлэн болонгүй үлэхэдөөш магад. Зургаан культиваторай дүрбэнинь, ЛД-10 маркын дүрбэн лущильнигай гурбанинь заhабарилагдаа, шүдэтэй 12 каток, 50 борной бэлэн болгогдонхой.

Ахалагша инженер Геннадий Буянтуев тракторнуудта запчастьнуудые табюулха асуудалаар энэ оной февраль hарын эхеэр Тарбагатайн «Сельхозтехника» отделени ошожо ерэhэн байна. Үнгэрэгшэ жэлэй май hарада үгтэhэн частьнуудын мүнөөшье болотор заhабарилагдаагүй. Тарбагатайн «Сельхозтехника» отделениин хүдэлмэрилэгшэд заhабарилха, туhалха аргагүй байhанаа мэдүүлээ гэжэ ахалагша инженер Буянтуев ойлгуулба.

Хабарай тарилгын үедэ 62 механизатор хэрэгтэй болохо юм. Мүнөө 42 механизатор совхоздонь тоологдоно. Механизаторнуудай hуралсалда 14 хүн хабаадуулагданхай. Тиихэдэ үшөө 6 механизатор дуталдана. Улаан-Үдын хүүргэнүүдэй түмэр хэрэгсэлнүүдэй завод тус совхозые шефтээ абаhан юм. Тиимэhээ тэндэhээ 10 механизатор үгтэхэ ёhотой гэжэ найдуулагданхай. Хэды тиигэбэшье совхозой хүтэлбэрилэгшэдэй хажуу тээhээ туhаламжа хүлеэжэ hуунгүй, өөhэдынгөө арга боломжые гүйсэдөөр хэрэглэхые оролдоо hаань, hураггүй дээрэ hааб даа.

Тарилгын үедэ техникэ хангалга hайнаар табигдаhан байха ёhотой. Табан машина тусгаар ябажа байха зэргэтэй аад, мүнөө нэгэшье машинагүй.

Мүнөө зэргэлээ Үдын совхоздо орожо гарая. Баян-Голой отделени хүрэжэ ерэхэдэмнай, үдэ болохоёо байгаа hэн. МТМ-эйн хорой соо отделениин механик Максим Цыренов хоёр залуухан механизатор хүбүүдтэй байба. Юдин Москалев хоёр арбан хоногой турша соо байhан 8 плуг, 13 сеялкэ болон бэшэ техникэ заhабарилжа дүүргээ.

— Гансал 5 плугтамнай хойто мөөр дутана. Улаан-Үдын «Теплоприбор» завод манай совхозые шефтээ абанхай. Мартын 15 болотор хэжэ үгэхэ юм, — гэжэ механик Цыренов тайлбарилна.

Энэ отделениин техникэ, трактор запабарилагдажа, бэлэн шахуу болонхой. Үдын совхозой түб дээрэ тракторнуудые заhабарилдаг ехэ гараж бии юм. Уужам хорой соонь бэлэн болоhон тракторнууд жэрылдэн зогсоно. МТМ-е даагша Алексей Петрович Чумаковтой уулзахадамнай:

— Орой хамта 43 трактортайбди. Заhабарилагдаха 11 трактор үлэнхэй. Мартын хорин болотор дүүргэжэ үзэхэ хүсэлэнтэйбди. Тиихэдэ хоёр-гурбан тракторомнай запчастьнууд олдожо үгэнэгүй. Ямаршье арга хүргаар дүүргэжэ үзэхые оролдохобди, — гэжэ мэдүүлбэ.

Уhалуури хэдэг найман түхеэрэлгын табанинь бэлэн болонхой. Үлөөшэ гурбанинь ойрын үдэрнүүдтэ заhабарилагдахаар хараалагдана.

Энэ жэлдэ механизаторай hургуулиие 18 хүн дүүргэжэ гарахань. Гол түлэб механизаторнуудаар хангагданхай байhанаа нүхэр Чумаков мэдүүлээд, ядахын сагай болоходо, мал дээрэ хүдэлжэ байhан бэрхэ механизаторнуудай зарим нэгыень хабаадуулдагаа ойлгуулаа hэн. Ахалагша агрономоор совхоздо Н. Н. Халматов хүдэлдэг юм.

— Совхознай лэйхан хоёр болоhон аад, тухашарагдажа байна, — гэжэ тэрэ мэдүүлбэ. — 153 тонно минеральна үтэгжүүлгэ полинууд дээрэ гаргаха ёhотойбди. Мүнөө складтамнай 286 тонно минеральна үтэгжүүлгэ оруулагдаа. Март hара соо дууhынь гаргаха түсэбтэйбди. Гадна хоёр мянган тонно наг шэбхэ сабшалангай газар дээрэ гаргагдаа.

Нэгэдэхи отделенидэмнай 5 агрегат, хоёрдохи отделенидэ 3 агрегат хүдэлхэ.

Баhа нэгэ дутагдал бии. Энэнь тоhо, горючаар ходо дуталдалган болоно. Совхозой хүтэлбэрилэгшэдэй энээндэ анхаралаа багаар хандуулдагынь гайхалтай.

Дээрэ дурсагдагша дутуу дунданууддаа эдэ совхозууд түргөөр усадхажа, хабарайнгаа тарилгые хаhа саг соонь дүүргэхэ аабза гэжэ найдагдана.

В. ЖАМБАЛОВ,
хүдөө ажахын управлениин ахалагша агроном.
М. НАМЖИЛОН,
ВЛКСМ-эй райкомой секретарь.
О. ЮДИНА,
«Шэнэ Үдэ» газетын корр.
Ц. ХАМАЕВ,
манай корр.

СҮҮДХЭДЭ МЯНГАН ГРАММААР...

...линин аймагай ...» совхозой hүү... фермын хүдэлмэри... юзна социалис мү... оролсоходоо, дээ...гдэhэн уялга абаhан ... Тэдэнэр үнгэрhэн ...үүдтэй жэшэбэл, ... жэл үнеэн бүриhөө ... зэргээр hүү hаалияа ...ээр нэмээхэ, түл ... гарзагүйгөөр үн... гэжэ хараалаа hэн. ... хүтэлбэрилэгшэд эрхим хүнүүдые тугалшадаар нэмэжэ табиhан байгаа. Жэшээлхэдэ, Вера Ивановна Пеньковская мүнөө жэл 46 тугал абаад, гарзагүйгөөр түлжүүлжэ байнхай. Харууhалжа байhан тугалнуудынь тобир тарган. Тугал бүхэнэйнь шэгнүүр январьта сүүдхын дунда зэргээр 550 граммаар, февраль hарада 615 граммаар нэмэhэн байба.

Вера Ивановна өөрынгөө ажалда оролдосотойгоор хандажа, эртэ үглөөнhөө үдэшэ орой болотор тугалнуудаа эдеэлүүлжэ, дабhа үгэжэ байгаад, бүлеэн уhаар уhална. Намар болотор тугалнуудайнгаа толгой бүхэнэй шэгнүүрые 160—190 килограммда хүргэхэ уялга абаhан юм.

Мүн лэ «Зырянский» совхозой нэгэдэхи отделениин hүүhаалиин фермэ дээрэ тугалшадаар хүдэлдэг Мария Яковлевна Седунова, Дарья Николаевна Севергина гэгшэд ажалдаа жэлhээ жэлдэ hайн амжалта туйлана. Илангаяа үбэлэй сагта тугалнуудайнгаа шэгнүүрые ехээр нэмээнэ. Мүнөө эдэнэр тугал бүриин шэгнүүрые 700—1.000 граммаар нэмээжэ шадаhан байна.

П. ХАЛТАНОВ.

КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэри бэелүүлхын түлөө

ФЕРМЫН ПАРТИЙНА БҮЛЭГ

Манай совхозой hү hаалиин фермэнүүдэй коллективүүд гүрэндэ hү тушааха үнгэрhэн табан жэлэй түсэбые болзорhоонь урид, апрель hарада дүүргэhэн юм. Ңү hаалгаяа жэл бүхэндэ дээшэлүүлжэ байдаг манай Могой-Горхоной МТФ-эйн hаалишад энэ туйлагдаhан амжалтада хубитаяа горитойгоор оруулаа. Олонхи hаалишаднай табан жэлэйнгээ даабарие 3,5—4 жэлэй туршада дүүргээ hэн. Тэдэнэй дундаhаа hаалишад Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат Х. А. Имеева, С. А. Сымбелова, С. Ж. Комиссарова, В. Б. Имеева гэгшэдые магтан дурдамаар. Эдэнэрэйл габшагай ажал табан жэлэй гүрэнэй түсэб болзорhоонь урид дүүргэхэ тэмсэлдэ нүлөөлөө бшуу.

Энэ амжалтаараа урмашаhан манай коллектив түрэл Коммунис партиингаа XXV съездын хүндэлэлдэ зорюулан угтамжын түсэб абаа hэн. Тиихэдээ түгэсхэхы жэлэй дүүрэтэр 5.080 центнер hү hааха уялга абаа. Тэрэнээ 5094 центнертэ хүргэжэ шадаа. Фермын 18 hаалишанай 14 хүниинь хоёр мянган килограммhаа дээшэ hү hаагаа.

Манай фермын байдал бусадайхиhаа ондоо бэшэ. Имагтал ажалаа зүбөөр эмхидхэнэ, харюусалга ехэтэйгээр хүдэлнэ гээшэ бээзбди. Табан коммунистhаа нэгэдэhэн партийна бүлэг коллективэйнгээ ажал хэрэг тушаа ходо hаналаа табижа, анхаралаа хандуулжа байдаг. Өөhэдөө hайнаар, бусадта жэшээ боломоор хүдэлхые оролдоно. Жэшээнь, коммунист Сэпэл Дашиевна Лудукова үнеэн бүриhөө жэлэй туршада 2050 килограмм, би өөрөө 2200 килограмм hү hааhан байнабди. Партиин гэшүүн Мария Дариевна Комиссарова жэлhээ жэлдэ үндэр амжалта туйлана. Тэрэ областной партийна XXIX конференциин делегат байhан.

Фермын бүлэг коммунистнууд hайнаар хүдэлхынгөө хажуугаар бүхы коллективэйнгээ байдалай түлөө харюусалгатан байhанаа мэдэржэ, нийтэ политическэ хүдэлмэри ябуулна, социалис мүрысөө эмхидхэнэ. Үдэр соо хэhэн хүдэлмэриин дүн үдэшэ бүхэндэ гаргагдажа, бултанда мэдээсэгдэжэ байдаг юм. Хэрбээ хэн нэгэнэйнгээ арбан хоногой гү, али hарын уялга дүүргэжэ шадаагүй байгаа hаань, бултаараа зүбшэжэ, шалтагыень элирүүлдэг, усадхаха хэмжээ абадаг гээшэбди.

Илангаяа малай үбэлжөөндөө орохо үедэ шанга хиналта табинабди. Энэл багта үнеэд хожорхоёо hанадаг. Бэлшээриин муудажа, ондоо тэжээлдэ ороходо, нимэ ушар тохёолдохол ёhотой ха юм даа. Иигэжэ hүнэй гарасые ззашье доошонь оруулхагүйе оролдонобди.

Партийна бүлэгэй гэшүүд хадаа hаалишад болон бэшэ малшадай абаhан уялгаяа хэр дүүргэжэ байhыень саг үргэлжэ шалгадаг гуримтай. Жэшээнь, зарим hаалишаднай абаhан уялгаяа дүүргэнэгүй. Малшадайнгаа ажалые анхаралтайгаар адаглаха гэжэ коммунистнуудтаа даалгаа hэмди.

Түрүү hаалишадай дүй дүршэлые бултанай хэрэг болгохын тула партийна бүлэг яhала оролдолго гаргадаг. Энэ талаар суглаан, зүблөөн дээрэ хөөрэлдөө эмхидхэдэг байнабди.

Фермэдэ хүдэлхөөр ерэhэн залуушуулые ажалай дүй дүршэлдэ дадхааха, бэрхэ малшан болгохо талаар бага бэшэ хүдэлмэри хэгдэнэ. Жэшээнь, хори гаран жэлдэ hаалишан ябаhан БурАССР-эй Верховно Соведэй депутат Хорло Аюшеевна Имеева өөрынгөө мэргэжэлдэ олон залуушуулые, тэрэ тоодо Вера басагаяа, hурган хүмүүжүүлээ. Комсомолой гэшүүн Вера Имеева үнгэрэгшэ жэлдэ үнеэн бүриhөө 2200 килограмм hү hаажа, түрүүшүүлэй зэргэдэ жагсалсаа. Мүн бишье баhа олон жэлдэ hаалишанаар ажаллаhан хүн хадаа арбаад залуушуулые мэргэжэлдээ hургааб. Ңаянайл hаалишан болоhон Любовь Голышева нёдондо үнеэн бүриhөө 2150 килограмм hү hаажа шадаа.

Сэхынь хэлэхэдэ, бидэ өөhэдынгөө үри хүүгэдые нютагтаа байлгаха, хүдөө ажахын ямар нэгэн мэргэжэлдэ hургаха зорилгоор мүртэй юумэ хэнэгүйбди. Тэрээнhээ уламжалан, олонхи залуушуулнай город руу ябашана. Зариманиинь ёhоор хүдэлдэггүй, хиидэ залуу наhаяа барана хэбэртэй агша.

Фермын коллективэй дунда агитатор болон политинформаторнууд ойлгууламжын политическэ хүдэлмэри яhала ябуулдаг юм. Түрүүшүүлэй амжалта тушаа, мал ажалдахи хүдэлмэриин түрүү дүй дүршэл тушаа хөөрэжэ үгэдэг. Фермын улаан булангые hайнаар шэмэглэхэ, мүрысөөнэй ябасые харуулха гэжэ тэдэнэр оролдодог юм.

Ажахыдамнай hара бүхэндэ «Малшанай үдэр» үнгэргэгдэнэ. Тэндэ түрүү hуури эзэлhэн hаалишанда дамжуулгын улаан вымпел мүнгэн шантайгаар барюулагдана. Гадна курорт болон амаралтын байшанда ошожо амарха түлөөhэгүй, мүн хүнгэлэлтэтэй путевко түрүү hаалишад, тугалшад болон үхэршэдтэ үгтэнэ. Жэшээнь, үнгэрэгшэ жэлдэ ганса манай фермэhээ hаалишад С. Д. Лудукова, эгэшэ дүүнэр С. ба У. Комиссароватан, С. А. Сымбелова, А. А. Сергеева гэгшэд «Ниловая пустынь» санаторидо амараа hэн. Хорло Аюшеевна Имеева Монголой Арадай Республикаар аяншалжа ерээ.

Малшадаймнай байра байдал hайжаруулагданхай. Бидэ мүнөө hаруул, дулаан байшангууд соо ажаhуунабди.

Арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлhээ манай совхоз мал ажалаа тусхай шэгнэлтэйгээр эрхилхэ, шэнэ технологи нэбтэрүүлхэ хүсэлэнтэй. Тарган мал гүрэндөө тушааха, мүн эрхим шанартай hү бэлэдхэхэ зорилго хараалнабди.

КПСС-эй XXV съездын хараалhан зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө дэлгэрhэн ехэ тэмсэлдэ хам оролсоhон манай фермын коллектив энэ жэлдэ хамтадаа 4000 центнер hү hааха, 3200 центнерыень гүрэндөө худалдаха уялга абанхай. Энэ уялгаяа нэрэтэй солотойгоор бэелүүлхын түлөө социалис мүрысөө аша үрэ ехэтэйгээр эмхидхэхэбди.

Р. ДАШИЕВА,
Түнхэнэй совхозой Могой-Горхоной МТФ-эйн hаалишан, партгруппорг.
Түнхэнэй аймаг.

ЖЭШЭЭТЭ АЖАЛАЙ ДҮН

Гармажаб Цыдыпович Дашеев «Юhэдэхи табан жэлэй ударник» гэhэн тэмдэгээр, Ажалай Алдар солын гурбадахи шатын ордендоор шагнагданхай. Ажал хүдэлмэридөө ямар амжалта туйлаhанайнгаа түлөө гүрэн түрын нимэ хайра шагналда хүртэбэ гээшэб?

Энэ асуудалда харюусахын тула тэрэнэй ажалай намтарай нэгэ хуудаhа иража харая. Нийтын адууhа малда элбэг, hайн шанартай тэжээл бэлэдхэдэг болохо асуудалда Захааминай аймагай совхозууд hүүлэй жэлнүүдтэ айхабтар ехэ анхарал хандуулна. Эгээл энэ үедэ урдань механизатораар хүдэлжэ байhан Гармажаб Цыдыпович түрэл совхозойнгоо лугомелиоративна отрядые даагшаар томилогдоhон юм. Тиигэжэ hүүлэй табан жэлэй туршада энэ ажалдаа таhалгаряагүй хүдэлнэ.

Даажа абаhан ажалдаа энэ нүхэр оролдосотойгоор хандажа, бүхы хүсэ шадалаа элсүүлэн хүдэлөө. Юhэдэхи табан жэлэй туршада нүхэр Дашеевэй отрядай гэшүүдэй хүсөөр бургааhанда, бутада дарагдаhан, ургаса багаар үгэдэг сабшалангай 640 гаран гектар газар үндэhөөрөө hайжаруулагдаhан байна. Тэдэнэй зариманиинь хахалагдажа, тэжээлэй ургамалнууд, олон жэлэй ногоон таригдадаг болоо.

Ңайжаруулагдаhан сабшаланда нютагай үтэгжүүлгэ ехээр оруулагдана. Тиигэжэ ногооной ургаса урданайхиhаа эрид дээшэлээ. Жэшээлэн хэлэбэл, юhэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ энэ отрядта даалгагдаhан 152 гектар сабшалангай гектар бүриhөө 17 центнер эрхим шанартай үбhэн хуряагдаhан байна. Тиихэдээ сибирэин волоснец гэжэ олон жэлэй ногооной 84 центнер үрэhэн суглуулагдаа hэн. Энэмнай Ёнгорбойн совхозой лугомелиоративна отрядай гэшүүдэй жэшээтэ ажалай үрэ дүн болоно.

КПСС-эй XXV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдтэй тус отрядай гэшүүд ехэ анхаралтайгаар танилсаад, арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялганууды абанхай. Тэдэнээ бодото дээрэнь бэелүүлхын тула эршэтэй hайнаар хүдэлнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ёнгорбойн совхозой лугомелиоративна отрядай начальник Г. Ц. Дашеев.

Ф. СИЗЫХЭП фото.

САБШАЛАН—МАНАЙ БАЯЛИГ

УРГАСЫЕНЬ УЛАМ ДЭЭШЭЛҮҮЛНЭБДИ

Хабарай эхин — март hара гаража, газаа эли мэдэгдэхээр дулааржа, саhа багатай добо газар соохорложо захалба. Тиин манай ажахын луговодууд, тусхай оньhожоруулагдамал лугомелиоративна отрядай механизаторнууд эдэ үдэрнүүдтэ сабшалангай үрэжэл hайжаруулха хүдэлмэрээ түлэг эхилбэ. Мүнөө луговодууднай наг шэбхэ сабшалан дээрээ гаргажа тараахын хажуугаар тошо халяажа, уhа бүлэдэг станцинуудаа бэлэн болгожо дүүргэхэ дүтэлөө.

Тээмэндэ газетэдэ толилогдоhон Загарайн аймагай луговодуудай, механизаторнуудай болон «Сельхозтехника» нэгэдэлэй хүдэлмэришэдэй республика доторoo гаргаhан үүсхэлые манай луговодууд hайшаан дэмжэжэ, дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялга абаа. Тиихэдээ сабшалангай үрэжэл hайжаруулха, hубаг, ханаабуудаа заhабарилха, сэбэрлэхэ, мүн уhа бүлэдэг станцинуудаа түгэс бэлдэхэ хүдэлмэрээ эршэмтэйгээр ябуулха зорилго хараалhан байна.

Үнэн дээрээ илангаяа сабшалангай үрэжэл hайжаруулха хүдэлмэри үнинhөө гэхэ гү, али үнгэрhэн табан жэлэй эхинhээ хойшо ябуулжа захалhан байнабди. Тиимэhээ манай луговодууд болон механизаторнуудта энэ талаар яhала дүй дүршэл бии юм. Тусхайлан хэлэбэл, үнгэрhэн табан жэлэй туршада оньhожоруулагдамал лугомелиоративна отрядай механизаторнууд үрэжэл муутай 1200 гектар сабшалан бүхыдэнь шахуу үндэhөөрнь hайжаруулаад, шэмэтэй хяаг ногооной үрэhэ тариhан байна. Тиигэжэ урдандаа гектарай 7—8 центнер үбhэнэй абтадаг сабшалангhаа мүнөө гектар бүриин 17—19 центнер тэжээл хуряагдана.

Хүбхэтэhэн, намаг налхида абтаhан гү, али муу ургасатай болоhон сабшалангаа үндэhөөрнь hайжаруулхада, hайн үрэ гарахагүй гэжэ сэсэрхэдэг заримашуул бии hэн. Теэд Веревочка, Атамановское, Новая гэжэ газартахи сабшалан үндэhөөрнь hайжаруулаад, ногооной үрэhэ тариhамнай, ургасань урдынхиhаа 2,5—3 дахин дээшэлжэ, нилээд аша үрэтэй байhыень элишэлээ бэлэй.

Сабшалангаа үндэhөөрнь hайжаруулха хүдэлмэрээ ябуулхын урда тээ бидэ муу үрэжэлтэй газараа шэлээд, ямар ажал хэхэ байhанаа түсэблэнэбди. Илангаяа дошо дэгнүүлдэ, hөөг бургааhанда дарагдаhан гү, али намагжаhан, хүбхэтэhэн сабшалан дээрэ культур-техническэ хүдэлмэри ябуулхадамнай, ашатай байдаг.

Ажахымнай ЛМО-гой дэргэдэ байгуулагдаhан тусхай звеногой механизаторнууд hүүлэй гурбан жэлэй туршада ехэхэн хүдэлмэри хэhэн байна. Тус звенодо дүрбэн трактор, газарай нюруу жэгдэлхэ, хүрьhэ соолохо, ногоо тариха, хүрьhэ hэбхирүүлхэ олон янзын техникэ даалгагданхай. Тиимэhээ hөөг бургааhанда, дошо дэгнүүлдэ дарагдаhан сабшалан hайжаруулхадаа, нэн түрүүлэн hөөг бургааhыень үндэhөөрнь отолжо сэбэрлээд, 20—25 сантиметр гүнзэгыгөөр хахалагдана. Удаань «БДТ-2,2» түхэлэй дисктэй борнойгоор таба дахин борнойлоод, жэгдэлнэбди. Ңүүлээрнь уhа эюулэгдэдэг хүндэ катогоор хүрьhыень нягтаруулаад, ногоо тариhанай удаа «ЗКВТ-1,4» түхэлэй катогоор дахяад хүрьhэниинь жэгдэлэгдэнэ. Иигэжэ hайнаар элдүүрилэгдэhэн газарай ногооной гараса hайн байдаг юм.

Муу үрэжэлтэй сабшалангаа үндэhөөрнь hайжаруулхаhаа урид хүрьhэнэйнь бүридэлые хараадаа абанабди. Хэрбээ зузаан хүрьhэтэй байбалнь, гүнзэгыгөөр хахалнабди.

Хужарлиг газарай үрэжэл hайжаруулхада, хахалhанай hүүлээр дисктэй борнойгоор борнойлнобди. Энэ хүдэлмэрээ түргэн ябуулаагүй hаа, хужарлиг, шабартай газарай хүрьhэн хаташжа, дахяад бутаргажа, жэгдэлхэнь хүшэр байдаг.

Үндэhөөрөө hайжаруулагдаhан сабшалан дээрээ апрелиин 25-hаа майн 10 болотор таригдаhан ногоон жэгдэ бултайжа ургабашье, гэнтэ хүйтэрхэдэнь хүлдэшэнэ. Тиихэдэ намар тээ таригдаhан ногоон үбэлдөө баhал үндэhөөрөө хүлдэшэнэ. Зундаа тарихадамнай түрүүшын жэлдэ гектарай 8 центнер үбhэн хуряагдана. Тиигээд лэ жэлэй ошохо тума ургасань эрид hайжаржа, элбэг тэжээл абтана гээшэ.

Манай механизаторнууд сабшалан дээрээ ногоо тарихадаа, гектарай 15—18 килограмм үрэhэ гаргашалдаг юм. Тэрэшэлэн үндэhөөрөө hайжаруулагдаhан сабшаланда ногооной үрэhэн бүри ехээр, гектарай 20—22 килограмм хүрэтэр оруулагдана.

Ңайн ногооной үрэhэ бэлэдхэжэ абангүй, сабшалангай үрэжэл hайжаруулалтагүй юм. Тиимэhээ манай совхозой механизаторнууд, луговодууд ногооной үрэhэ ехээр бэлэдхэжэ абадаг болоо. Үрэhэ хуряаха участогайнгаа ногоо нэн түрүүлэн сабшажа, баал болгон унагаагаад, хатахатайнь адли «СК-4» түхэлэй комбайнаар хуряажа абанабди. Ңүүлээрнь суглуулhан үрэhөө юрын машинаар сэбэрлэжэ, тусхай склад соо хадагалагдана.

Даалгагдаhан газарайнгаа үрэжэл эрид hайжаруулжа, нийтынгээ адууhа малда бардам хүрэхөөр үбhэ тэжээл хуряажа абахын тула манай луговодууд энэ хүдэлмэрээ улам саашань үргэлжэлүүлхэ зорилго хараалаа. Тусхайлан хэлэбэл, байгша ондо 250 гектарай сабшалан үндэhөөрнь hайжаруулаад, 300 гектар сабшалан дээрэhээ бүхыдөө 6000 центнер үбhэ хуряаха социалис уялга абаа. Мүн тусгаар hайжаруулагдаhан 100 гектар сабшалангай гектар бүриhөө 30 центнерhээ бага бэшэ үбhэ суглуулха, минеральна үтэгжүүлгэ, наг шэбхэ ехээр гаргаха зорилго хараалаа. Тиин энэ зорилгоёо сүм бэелүүлхын тула нэн түрүүлэн ушарhан дутагдалнуудаа дары усадхажа, сабшалан hайжаруулха хүдэлмэрээ бүри эмхитэйгөөр ябуулха болонобди.

П. АЛЕКСЕЕВ,
Бэшүүрэй аймагай Охин-Булагай совхозой агроном.

ЗАЛУУ МЕХАНИЗАТОРНУУД—ШЭНЭ ХАЛААН

— Хабарай тарилгада бэлдэлгээр аймаг дотор юун хэгдэжэ байна гээшэб? — гээд, Баргажанай аймагай хүдөө ажахын управлениин кадрнуудай таhагые даагша Бадма Будаевич Будаевта хандахадамнай, тэрэ иигэжэ харюусаба:

— Сабшалан, таряалан hайжаруулха хүдэлмэри болоод трактор, машина заhабарилхаhаа гадна, механизаторнуудые hургаха, мэргэжэлыень дээшэлүүлхэ хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулнабди. Энээнhээ урда жэлнүүдтэ механизаторнуудаар дуталдажа, зобогшо hэмди. Харин hүүлэй жэлнүүдтэ ажахы бүхэндэ залуушуулые энэ мэргэжэлдэ hургаха кружогуудые нээhэнhээ хойшо өөhэдын кадрнуудтай болоожо байнабди. Гэбэшье мүнөө үедэ аймаг дотор 200-гаад механизатор үшөөл дуталдана.

— Теэд хабарай тарилгын эхилхэдэ тэдээнээ яажа хүсэлдүүлхэбтэ, али иимэ олон тракторнтнай мини байха юм гү? — гээд hонирхобобди.

— Үгы, гансашье трактор эзэгүй орхихогүйбди. Хабарай тарилгын эхилхэ багаар аймагай ажахынуудта эмхидхэгдэhэн зургаан кружогто hуража байhан 80-аад залуу хүбүүндэ 3-дахи классай трактористын мэргэжэл олгогдохо байна. Гадна СПТУ-гай гушаад hурагша ажахынуудта практикаяа гарахаар хубаарилагдан эльгээгдэхэ юм. Тиихэдэ колхоз, совхоз бүхэндэ мүнөө элдэб ажалда хүдэлжэ байhан механизатор мэргэжэлтэй 80 хүн баhал тракторта ажаллаха юм. Хабарай тарилгын, намарай хуряалгын эхилхэлээ Улаан-Үдын предприяти, завод, фабрикануудhаа жэл бүри шефскэ туhаламжа ехээр хүргэгдэдэг гээшэ. Мүнөө жэлшье тэдэнээ хүлеэнэбди, —гээд, Бадма Будаевич тоо, баримтануудые дурдаба.

Механизаторнуудые hурган бэлдэхэ hуралсал мүнөө үедэ аймагай ажахынуудта хэр зэргэ hайнаар эмхидхэгдэнхэй гээшэб гээд, хаража үзэхэдэ иимэ. Уланай, Хилганын, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозуудта, Бодоной, Баргажанай совхозуудта үнгэрэгшэ жэлэй ноябриин 20—25-наар hуралсалай кружогууд хүдэлмэриеэ эмхитэйгээр эхилhэн байна. Эдэ ажахынуудта тусхай классууд түхеэрэгдэhэн, hуралсалай плакат болон стенднүүд хэгдэhэн юм. Ажахынуудай ахамад инженер, агрономууд тэдэ hуралсалнуудые ударидана.

Тиихэдэ гансал Шитханай совхоздо энэ hуралсал мэргэжэлтэдэйнь эмхидхэлэй хүдэлмэри муугаар ябуулhанhаа болоожо, аяар январь hара соо эхилээ hэн. Механизаторнуудые hургаха баазашье муутай байшоо. Мүнөө эдэ дутагдалнууд усадхагдажа байна. Кружогуудай хүдэлмэри аймагай хүдөө ажахын управлениин мэргэжэлтэдэй зүгhөө hарадаа 2—3 дахин шалгагдадаг гээшэ. Уланай, Хилганын, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозуудта механизаторнуудай hуралсал илангаяа hайнаар үнгэргэгдэнэ. Эдэ ажахынуудай кружогуудта тон олон, 20—23 залуушуул hурана. Эдэнэр 8—10 класс дүүргээд, түрэл нютагтаа хүдэлжэ, ажалай дүй дүршэлтэй болоhон хүбүүд юм. Харин мүнөө механизатор мэргэжэлтэй болохо, трактор агтануудые жолоодохо эрхэтэй болохонь гэшэ. Эдээнине дүршэлтэй мэргэжэлтэд, ажахынуудай ахамад инженернүүд И. П. Тогошеев, Н. Б. Очиров, В. П. Моргонов, ахамад агрономууд Б. О. Гармаев, Б. Гармаев, Ч. Р. Доржиев гэгшэд hургана.

Механизаторнуудые бэлдэдэг кружогой хүдэлмэритэй бүри дүтүүр танилсахын тула Хилганын колхоз ерэhэн байнабди. Тус ажахын кружогто түсэбөөр хараалагдаhан 12 хүнэй орондо 16 залуушуул hурана. Ңуралсал үнгэргэдэг тусхай класс уужам, hаруул, ханаарнь элдэб олон плакат, зурагууд үлгөөтэй. Ахамад агроном Чингиз Раднаевич Доржиев кружогойнгоо журнал харуулба. Тэрээн соонь hурагшадай нэрэнүүд, үнгэргэгдэhэн хэшээлнүүдэйнь темэнүүд, сэгнэлтэнүүд тэмдэглэгдэдэг байна. Журналайнь сэгнэлтээр хаража үзэхэдэ, залуу хүбүүд Б. Базаров, Р. Базаров, Д. Очиров гэгшэд лэтэ 4—5 сэгнэлтэтэйгээр hурана. Эндэхи hурагшад практическа hуралсалаа МТМ соохи трактор, машинануудые заhабарилгада хабаадан үнгэргэнэ. Залуу механизаторнуудай hуралсалые МТМ-е даагша З. Б. Базаров, ахамад инженер В. П. Морганов, ахамад агроном Ч. Р. Доржиев гэгшэд ударидана. Ңуралсалнуудаа недели бүхэнэй суббото воскресени хоёрто үнгэргэхэ зуураа, hурагшадайнгаа үзэжэ гараhан материалаа бата бэхеэр хадуужа абахаар ойлгосотой hайнаар заахые оролдодог. Үнгэрhэн темээ дабтан hуража, сэгнэлтэнүүдые табидаг юм. Ңурагшад техникэ заhабарилдаг звеное эрхилэгшэ И. Б. Будажаповай ударидалга доро ажалай дүршэл олоно. Иван Бадмаевич залуушуулые hургахадаа дүй дүршэлтэй болоhон хүн. Өөрөө 22 жэл механизатораар хүдэлөө. Энэ хугасаа соо олохон лэ залуушуул тэрэнэй зүбшөөл, заабаряар ёhото механизаторнууд болоhон байха.

— Механизаторнуудые бэлдэдэг кружогой эмхидхэгдэhэнhээ хойшо колхоздомнай жэл бүри 10—13 механизатор нэмэдэг болоо. Тиигэhэнэй ашаар hаяын жэлнүүдтэ манай ажахы кадрнуудаар огто дуталдахаа болихо, — гээд Чингиз Раднаевич хэлэбэ.

Зүб даа. Иимэ кружогуудай ажахы бүхэндэ эмхидхэгдэдэг болоhоной ашаар аймаг дотор механизаторнуудай тоо эли бодо олошоржо эхилбэ ха юм. Зүгөөр энэ шухала хэрэгтэ ВЛКСМ-эй Баргажанай райкомой, ажахынуудай комсомолой организацинуудай зүгhөө тон багаар анхарал хандуулагдана. Залуу механизаторнуудые бэлдэдэг кружогуудай хоорондо социалис мүрысөөн эмхидхэгдэнэгүй, комсомол, залуушуулые эдэбхитэйгээр кружогто хабаадуулхын туйла ойлгууламжын, эмхидхэлэй хүдэлмэри тэдэнэй дунда ябуулагданагүй. Ңуралсалай кружогуудые эрхим hайнаар дүүргэжэ гараhан залуу механизаторнууд урмашуулагдана, дэмжэгдэнэгүй. Аймаг дотор нэгэшье залуу басаган hуралсалда хабаадуулагданагүй. Гадна залуу луговодуудай, куузнку, хартаабха ургуулагшадай нэгэшье кружок хүдэлнэгүй. Эдэ бүгэдэ хадаа комсомолой эмхинүүдэй эдэбхитэй хүтэлбэри доро эмхидхэгдэхэ ёhотой байгаа. Харин Баргажанай аймагта иимэ юумэн үзэгдэнэгүй. Тиимэhээ ВЛКСМ-эй райкомой комитет эдэ дутуу дундануудые анхаралдаа абажа, залуу механизаторнуудые бэлдэхэ хэрэгтэ өөрын ехэхэн хубита оруулха бээзэ гэжэ найдагдана.

Д. ДЫЛГЫРОВ.

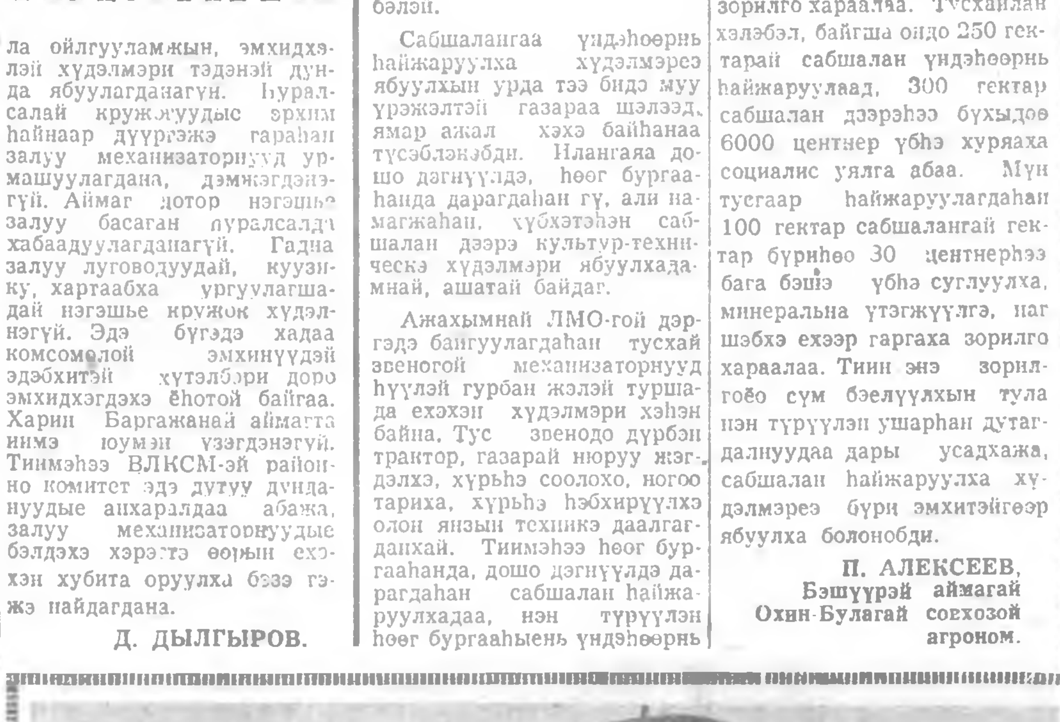

Республикымнай нийслэл хотын СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ «Теплоприбор» заводой хүдэлмэришэд үнгэрэгшэ табан жэлэй түсэбтэ даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэhэн юм. Коллективэй энэ амжалтада заводой залуу мэргэжэлтэд горитойхон хубитаяа оруулалсаа. Тэдэнэр уралан нарижуулгын хүдэлмэридэ эдэбхи үүсхэлтэйгээр хабаадалсана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: **заводой залуу конструкторнууд В. П. Денисова, Л. Г. Бельская.** Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ЭМХИТЭЙГЭЭР ЭХИЛБЭ

Зарубино тосхонhоо тээ холохон Зэдэ мүрэнэй эрьедэ хонидой шэнэ байра харагдаба. Хорёо соонь үбhэ, hолоомон болоод бусад тэжээл байна. Сэбэр hайн бууса харахадаа, эзэниинь ажалша бэрхэ хүн ха гэжэ гансата тухайлхаар. Танилсабабди. Александр Павлович Фатеев Людмила Александровна нүхэртэйгөө 560 эхэ хони харууhална. Эдэнэр зургаадахи жэлээ хонишоноор хүдэлжэ, яhала дүршэлтэй болоhон. Түрүүшын жэлнүүдтэ түлгэ хони шадамар бэрхээр харууhалжа, хонин бүриhөө 3,8 —4 килограмм ноохо хайшалдаг hэн. Тиихэ зуураа нэгэшье хони гарзалуулаагүй.

Нёдондо жэлэй декабрь hараhаа зуhаг хони даажа абаhан байна. Түрүүшын үдэрhөө эхилжэ, хонидоойнгоо түл абалгада бэлдэжэ эхилээ hэн. Хүсэд хүрэхэ үбhэ тэжээл асараа.

Мүноо Александр Павлович Людмила Александровна хоёр арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлые ажалай hайн үрэ дүнгүүдээр угтажа эхилэнхэй. Мүноо тэдэнэр социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадажа, баhал hайн амжалтануудые туйлажа байна. Мүнөө түл абтажа эхилээ. Ахалагша хонишон Фатеев зуун эхэ хонин бүриhөө 105 хурьга түлжүүлхэ уялгатай.

А. ШУЛУНОВ.
«Октябрьский» совхоз.

ТАСС-ай мэдүүлгэ

Египедэй Араб Республикын президент А. Садат мартын 14-дэ Египедэй арадай суглаан дээрэ үгэ хэлэхэдээ, hүүлэй жэлнүүдтэ бүридэhэн совет-египед харилсаае хазагайруулан харуулба. 1971 ондо гар табигдаhан, СССР АРЕ хоёрой хоорондын хани барисаан ба харилсаа холбоон тухай договорые болоулха тухай шиидхэбэри тэрэнэй дурадхалаар абтаhан байна.

Египедэй президентын ябуулгань удаан саг соо тэрэнэй баримталан бэелүүлжэ байhан, Советскэ Союз тушаа харша политикын шэнэ үзэгдэл болоно. Энэнь — тиимэ политикаhаа уламжалан, СССР АРЕ хоёрой хоорондын хани барисаан ба харилсаа холбоон тухай договорой үнэндөө таhалдуулагдаhан ушар байдалые юридическэ талаарнь шиидхэhэн ябадал болоно.

Советскэ орон — Шэнэ hонин

АВТОМАТ АРГ…

М. ХУН…
ТАСС-ай…
Адыгейскэ автономито область.

БИРОБИДЖАН…
ТАМГАТАЙГА…

М. ИС…
ТАСС-ай…
Еврейн автономито область.

ХҮДӨӨГЭЙ АЖАЛШАДТА

А. ДЕМЧ…
ТАСС-ай…
Хадата-Алтайн автономито область.

КИРГИЗЭЙ ССР…

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: … А. Осмонка… рэнэй туhалагша … молка С. Токоева … шынгээ хурьга…

ТАСС-ай фото…

ЭНЭ ХУУДАҺАНДАМНАЙ:

- Партиин түсэб—арадай хэрэг.
- Һурагшадай бэшэгүүдһээ.
- Поэдэй шэнэ шүлэгүүд.
- Арадай аман зохёолой абдарһаа.

ХОНХО

№ 48

ЭДИРШҮҮЛДЭ ХАНДАҺАН ҮГЭ

Эдир уншагшад! КПСС-эй XXV съезд боложо дүүрээд, хараа түсэбүүд баталагдаад байна гэжэ таанар мэдэнэт. Ерээдэхи табан жэлэй жасада эдиршүүлэй, таанадай үетэнэй оруулhан хубита баhал бии гээшэ. Эдиршүүлэй тэжээлэй галуудай, нугаhадай дальбараанууд ганганалдаhаар бэеэ ...нэ. Тэдэнэй тарижа ургуулhан куузику болон свёкло эдиршүүлэй үнеэдэй hүн нэмэдэг байгаа. Зарим нютагта эдиршүүл гахай даажа абаад убhэ сабшажа, hайханаар хуряагаад hүрилдэг байна. Жэшээнь, Түнхэнэй аймагай Толтойн дунда hургуулиин үйлэдбэриин бригадын куузику ургуулдаг, үбhэ сабшадаг тухай тэндэхи багша, манай газетын хүдөө бэшээгшэ-эдэбхитэн Б. Ж. Бирбаев дуулгаhан байна. Кабанскын дунда hургуулиин hурагшадай Байгалай совхоздо хэды шэнээн туhалаа хүргэhэн тухай багша Л. Смигоржевская бэшээ. Яруунын айм Гундын дунда hургуулиин hурагшадай юу хэжэ байhан тухай асуудалда «Эрдэм бэлиг — эрхим баян» гэhэн тусхай ...зорюулаа hэмди.

Таанар түрэл партиингаа ээлжээтэ съездын ...ыдэ үдэрые эрхим hуралсалаараа тэмдэглэхэ гэжэ шан... тэмсэжэ байгаа ёhотойт. Бүхы совет арад түрэл партиин... съездэ ажалай эрхим бэлэг бариха гэжэ тэмсээ бшуу. ... совет арадайнгаа таhаршагүй хуби байhан туладаа ... hанал hанаалhан байхагүйт гэжэ бидэ мэдэнэбди.

Партиин XXV съезд дээрэ арбадахи табан жэлэй түсэбүүд ...лагдаа. Харин тэрэ түсэб совет хэблэлдэ тунхаглагдажа, 1976—1980 онуудта СССР-эй арадай ажахы яма... хүгжэхэб гэжэ юрэнхы дээрээ мэдэгдэбэ. Совет арад тэрэ түсэбые эдэбхитэйгээр дүүргэхэ гэжэ тэмсэжэ эхилбэ. Ха... түрүүн арад зомнай тэрэнэй проектые зүбшэн ...э hэн. Дэлхэй дээрэ эгээл демократическа ёhо гуримтай ...й гүрэндэ ерээдүйнгөө агууехэ түсэбые нигэжэ олоороо ...н хэлсэдэг, тиигээд партиин съезд дээрэ хаража үзөөд, ...дэг hайн hайхан заншал тогтонхой ха юм даа.

Мүнөө ахамад классуудта hуража ябаhан үетэнэй заримань hургуулидаа мэргэжэл олоожо гараад, гансата хүдэлжэ ... байха. Юуб гэхэдэ, орон доторнай дээдэ hургуулинууд олоншье hаа, ерээдүйн мэргэжэлтэдые бэлдэхэ түсэбэй жэл бүри ехэ боложо байдагшье hаа, дунда эрдэм олоошод институдта, университедтэ, дээдэ бусад hургуулинуудта барандаа орожо шадахагүй гэжэ мэдээжэ ха юм. Тиимэhээ дунда эрдэмэй аттестадтай болоод, хүдэлхэ зон олон болохо. Энээниие юундэ hануулнабши гэхэдэ, ээлжээтэ табан жэлэй түсэбүүдые дүүргэхэ хэрэгтэ мүнөөдэрэй зарим hурагшад сэхэ хабаадаха болоно бшуу.

Зүб даа. Мүнөөдэр ном үзэжэ, логарифмын оньhон нюусые «онгилжо» hуугшад үглөөдэр совет ажалшадай зэргэдэ жагсажа, хүдөө ажахыда гү, али промышленностьда, шэнжэлгын лабораторидо гү, али барилга дээрэ ажаллажа эхилхэ ха юм. Яажа мэдэхэб, мүнөөдэр самбарай ойро зогсон, багшын асуудалда харюусажа байhан эдир хүбүүн гү, али басаган арбадахи табан жэлэй дүнгөөр ажалай баатар болошоод, уран зураашадай бирэ, поэдүүдэй далитай мүрнүүд тэрэнэй дүрые мүнхэлжэ байха аалам! Үнэниинь хэлэбэл, Хоринн аймагай Анаагай совхозой мэдээжэ хонишон Зоя Жамсаранова haяхан лэ партын саана hуужа байhан намтартай.

Байгал-Амарай түмэр замай асари ехэ барилга арбадахи табан жэлдэ буришье үргэн далайсатайгаар үргэлжэлүүлэгдэхэ байна. Үе сагайнгаа баатарлиг ехэ барилгада хабаадаха тухай бодожо ябагшад өөрынгөө нюуса хүсэлые бэелүүлхэ аргатай болохо. Юуб гэхэдэ, тэрэ барилгада хүдэр гартай, халуун сэдьхэлтэй, бэрхэшээлhээ тунхарихагүй зоригтой хүнүүд хэрэгтэй.

Ерээдүй тээшэ этигэhэн нюдөөр шэртэн, гэгээн hайхан коммунизмын мандаха үдэрые улам бүри дүтэлүүлэлсэхэ гэhэн эрмэлзэлээр сэдьхэлээ халяажа ябаhан хүн hуралсалдаашье, ажалдаашье ехэ амжалта түйладаг гээшэ. Гэрэниие гэршэлhэн hайхан жэшээ манай бодото байдалhаа тоо томшогүй олдохо.

Хүндэтэ эдир уншагшад! Эрдэм ном эрхимээр шудалаад, хожомоо hайн хүнүүд, хүдэр ажалшад боложо ургаад, Эхэ оронойнгоо, түрэлхидэйнгөө ашые hайханаар харюулха гэhэн эрмэлзэлтэйгээр үдэр бүхэнөө угтана гэжэ бидэ таанарта этигэжэ байнабди.

Ц. ДОНДОГОЙ.

Манай hургуулида элдэб янзын hонин хүдэлмэри хэгдэжэ байдаг. Һурагшад ном үзэхынгөө хажуугаар ниитын хүдэлмэридэ хабаадаха ёhотой ха юм. Энэнь хожом тэдэнэй ехэ болоходо, бэеэ даагаад хүдэлжэ эхилхэдэ, хэрэгтэй байха.

Жэшээнь, спорт абаад үзэе. Мүнөө үедэ эдир наhанhaa бэеэ хатуужуулжа ябаагүй hаа, хожомоо үлбэр хүн болохо аалам-ши? Үгышье hаа, отрядай пионервожатаар хүдэлхэдөө, багашуултай үгэеэ ойлголсодог, тэдэнэй дурые буляажа шададаг

БИ БАГША БОЛОХОБ

hаа, багша боложо магадгүйш.

Багшын хүдэлмэри хүнгэн бэшэ. Минии эжы багша юм. Минии мэдээ орохон сагhаа хойшо нэгэ дахин сүлөөтэйхэн hуухань харагдадаггүй агша. Заримдаа амаралтын үдэршье hургуулида ошожо, шабинартаяа нэгэл юумэ хэжэ байха.

Багшын мэргэжэл хүшэрхэн гэжэ тухайлха болонхойб. Гэбэшье хүшэр юумэн лэ минии дурые буляадаг юм. Тиимэhээ би эжыдээл адли hанаа амархан hуухые мэдэдэггүй багша болохоб. Эжыдээл адли хэлэ, литература заахаб. Уран шүлэг ханхинаса уншажа, бэшэгэй дүрим ойлгуулжа, нэгэшье алдуу хэдэггүй байхаар хүүгэдые hургахада, сэдьхэлдэ ямар урматай байхаб!

— Хаял даа. Айбалхайгаараа амилха сүлөөгүй ябадаг багша болоод, юу хэхэ юм? Би заяандааш багша болохогүйб, — гэжэ намтай hурадаг нэгэ басаган хэлээ hэн. — Һанаа амархан hуужа байхаар ажал бэдэрээд түршуужаг даа. Тиимэ ажал дэлхэй дээрэ байдаг юм гү, би мэдэнэгүйб. Зүгөөр намда тиимэ юумэн хэрэггүй. Би багша болохоб!

Люда ХАНГАЕВА,
Баргажанай-Адагай дунда hургуулиин hурагша.

Энээхэн зураг Буряадай хүдөө ажахын институдай нэгэ аудитори соо буулгагдаа. Анхаралтайгаар лекци шагнажа hууhан эдэ залуу хүбүүд, басагад 1—2 жэлэй саада тээ арбан класс дүүргэhэн зон. Колхоз болон совхоздо хүсэеэ туршаад, хүдөө ажахын дээдэ эрдэмтэй мэргэжэлтэд болохо гэжэ ерээд, мүнөө институдэй бэлэдхэлэй курсада hуража байна. Ерээдүйн ветеринарна врачнар болохоор зоригжоhон залуушуул нилээд дуратайгаар лекцидэ ябажа эхилээ.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

БҮРГЭД БОЛОН ДАЛИЖАЯ!

ХАРА ДАЛАЙН эрье шадарай дайдын байгаали угаа hайхан даа. Хүхэ сэнхир далайн долгиндо эльбүүлдэг эрьеhээ саашаа суута Колхида үргэлжэлхэ. Кавказай мантан томо хэдануудай мүнхэ саhата оройнуудай наранай туяада ялбалзаха харагдаха.

Тэндэ, «сэб сэнхир далайн» эрьедэ улаан галстук зүүгшэдэй эрон — «Орлёнок» гэжэ Бүхэсоюзна лагерь оршодог. ВЛКСМ-эй ЦК-гай үүсхэлээр тэрэ лагерь эмхидхэгдэhээр оройдоол 15 жэл болоо. Теэд тэрэ гэhээр тэндэ хэдэн мянгаад үхибүүд амараа гээшэб!

Тэндэ амарhан хүнэй зүрхэндэ хани нүхэсэлэй халуун мэдэрэл, наранай тула, хүхюун дуунууд хэтэ мүнхэдөө хадуугдахал. Жэшээнь, минии сэдьхэлдэ лагериин гоё байшангууд, хани нүхэдэйм шарай наhан соомни hанагдажа ябахал.

«Орлёнок» жэгтэй гоё даа. Сэсэрлиг модонуудынь гэжэ-ээ! Хажуудашни—далай...

Үглөө бүри барабанай дорьбоото абяан доро hуга харайлдан бодоод, жагсаалдаа жагсан, улаан тугайнгаа огторгой өөдэ үргэгдэн намилзахада, хэнэй досоо hанаа амар байхаб? Үгышье hаа, үдэшэндөө түүдэг носоогоод, отрядаараа тэрэнээ тойрон hуугаад, ошоной улаабхилдан, hүниин тэнгэри өөдэ hүрэхые харан, дуу дуулалдахаш. Энэ хадаа «Орленок» ха юм! «Орленок» тухай олон юумэ хөөрэхөөр даа.

Би «Солнечная» гэжэ дружинада амарааб. Тэндэ үдэр бүри hонин юумэн болодог байгаа: экскурси, аяншалга, элдэб наадан, мүрысөөн, уулзалганууд гэхэ мэтэ. Орон доторoo суурхаhан хүнүүдтэй уулзахада, ямар hонин байгаа гээшэб. А. М. Горькиин нэрэмжэтэ хүүгэдэй болон эдиршүүлэй фильмүүдые буулгадаг киностудиин режиссер Илья Абрамович Фрэз гэгшэтэй уулзалга намда hонин байгаа. «Энээниие бидэ үзөөгүйбди» гэhэн тэрэнэй шэнэ фильмын түрүүшын харагшад бидэ болоо ха юмбибди! Тэрэ фильм бидэндэ ехэтэ hайшаагдаа.

РСФСР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша Московско областиин Железнодорожный хотын «Пионер» гэжэ хоровой студиин хүтэлбэрилэгшэ Георгий Александрович Струве гэгшэтэй олон удаа уулзаабди. «Пионер» гэжэ студи хадаа залуушуулай бүхэсоюзна фестивалиин, мүн Ленинскэ комсомолой шангай лауреат юм. Олон мянган эдиршүүл тэрэ студиин ашаар искусстватай наhаяа холбоhон байха.

«Минил, байза даа!» («Ну, погоди!») гэhэн слон серитэй мультфильмын режиссер Вячеслав Михайлович Котеночкинтай уулзажа, бидэ яhалашье хүхеэбди. Тэрэ бидэнтэй уулзахадаа, өөрынгөө хүдэлмэри тухай, уран зураашад- мультипликаторнууд хайшан гэжэ хүдэлдэг бэ, геройнуудаа яагаад «амитай» болгодог бэ гэжэ хөөрэжэ үгөө. Гайхалтайхан юумэ хэжэ шададаг hонин хүнүүд дэлхэй дээрэ ябадаг юм байна гэжэ бидэ ойлгоо hэмди. Олон миллион хүүгэдтэ дурлагдаhан фильмын үргэлжэлэл гараха гэжэ дуулахадаа, бидэ угаа баярлаабди.

«Орлёнок» гэжэ лагерьта амаржа үзэhэн хүн мэдэхэ байгаа ёhотой: тэндэ дуугүй үдэр гэжэ үгы юм. Түүдэгэй дэргэдэ, жагсаалай гү, али сборой болоходо, аяншалгада гарахадаа, Хара далайн эрьедэшье — үхибүүд хаанашье дуу дуулалдадаг. Дуун гэгшэ лагериин ажабайдалые гүнзэгы удхатай болгодог.

Минии амарагша «эгээл наратан» дружина 17 отрядые нэгэдүүлдэг hэн. Тэдэнэй дүрбэниинь комсомольско байгаа.

Би нэгэдэхи отрядай комсоргоор hунгагдаhан байгааб. Гадна үшөө намайе главна редактор болгожорхёо. Юундэб гэхэдэ, «Вестник» гэжэ нэрэтэй манай отряд дружинын ханын hониинуудай түб болоhон байгаа ха юм. 5 таhагай редакторнуудые, бусад гэшүүдые нэгэдүүлhэн совет бүхы hонин хэрэгүүдые хүтэлбэрилдэг hэн.

Лагерьта Россин Федерациин элдэб нютагhаа үхибүүд суглараа. Өөр өөрынгөө нютаг, город, hургуули тухайда тэдэнэр hонин юумэнүүдые хөөрэдэг байгаа. Хүршэ дружинануудтамнай Палестинэhээ, Кубаhаа, Италиhаа, Болгарhаа ерэhэн үхибүүд айлшалаа. Тэдэ үхибүүд манай нарата лагерьта түргөөр дадаа юм. «Бүргэдүүдэй» дунда тэдэнэр олон hайн нүхэдтэй болоо. Палестин хүүгэдтэй хөөрэлдэжэ байhан манай үхибүүдые харахада, энеэдэтэй байгша hэн. Англи хэлэ муугаар мэдэхэл hаа, гараараа зангалсажа ойлголсохо.

Гавана хотын В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ hургуулиин hурагша Казимиро Ромеро Тонес гэгшын хэлэhэн үгэнүүдые би бэшэжэ абаа hэм: «Бидэ — Кубын делегациин гэшүүд Советскэ Союзда хоёрдохёо ерэбэбди. Советскэ Союз тухай олон юумэ мэдэдэг болохые хүсэнэбди. Бидэ Москвада сэдьхэлээ ехэ хүдэлөөбди. Мүнөөшье сэдьхэлнай долгисоно, юуб гэбэл дэлхэй дээрэ эгээл түрүүшын социалис гүрэн болохо Советскэ Союзые мүндэлүүлhэн агууехэ Ленинэй агуусхэ нютагта ерээ ха юмбибди.

Эхэ орон гү, али үхэл! Бидэ илахабди!».

Фашис Германиие илаhаар 30 жэлэй ойн hайндэртэ бэлэдхэл болгон, социалис оронуудай пионернүүдэй хэhэн хүдэлмэриин дүн Артегтэ болоhон «Салют, Илалта!» гэжэ уласхоорондын фестиваль дээрэ гаргагдаа hэмнай.

Харин бидэ лагериингаа ниитэ hайндэртэ фестивальда хабаадагшадай урялые тодожо абаад, түрэл партиин XXV съездэ зорюулагдаhан «Коммунистнарhaa жэшээ абанабди» гэhэн уласхоорондын шэнэ аяншалгада эдэбхитэйгээр хабаадахабди гэжэ үгэеэ үгөө hэмди.

«Эб найрамдал тухай бодолтой ажаhуунабди» гэhэн уряа доро бүхы «бүргэдүүдэй» митинг болоо. Августын 7-ной үдэр тэрэ митингын болоhониинь дэмы бэшэ. Эгээл 30 жэлэй саана — 1945 оной августын 7-до Хиросима дээрэ атомна бомбо хаягдаhан байгаа. «Дайн бү болог! Атомна бомбо бү тэhэрэг!» гэжэ митинг дээрэ бидэ нэгэн дуугаар мэдүүлээбди. Бата бэхи эб найрамдалай мандахын тула, хүнүүдэй амгалан ажаhуухын тула хани барисаан хэрэгтэй гэжэ үгэ хэлэгшэд бүлта тэмдэглээ.

Тэрэ үдэр «Шуургата» («Штормовой») гэжэ дружинын хажууhаа лагериимнай «Романтик» гэжэ корабль далайда гараа. Эб найрамдалые хамгаалан, дэлхэйн бүхы хүүгэдтэ «бүргэдүүдэй» хандаhан хандалгые бүтылкэ соо таглаад, нейтральна уhанда хүргэжэ табяа юм.

Тэрэнэй hүүлдэ хахасалгын жагсаал болоо. Тойрон жагсаhан «бүргэдүүд» дуу дуулаба. Тэрэ дуун «Мүшэн бороо» гэжэ нэрэтэй. Хахасалгын үедэ тэрэ дуун дуулагдадаг — тиимэ заншал бии юм.

Бидэнэй ээлжээн түгэсөө. Үхибүүд гэр гэртээ хариха болобо. Басагаднай hүшаралдаа. Зарим хүбүүдшье уяраа даа.

Бидэнэр мүнөө бэе бэеhээ холобди. Гэбэшье, хаанашье ябахадаа, юушье хэжэ байхадаа, бүргэд хани барисаанай галхан зүрхэндэмнай ходо носожо байхал.

Һайн даа, Эхэ орон! Зол жаргалта бага наhанай түлөө, Хара далайн эрьедэ оршодог мартагдашагүй, нарата лагериин түлөө hайн даа!

Эхэ оронойнгоо аша орондолгые бүргэд болон далижаад, эрхим hуралсалаараа, hайн ажалаараа харюулхабди.

Амгалан ДАРМАЕВ,
Бэшүүрэй аймагай Шэбэртын дунда hургуулиин 10-дахи «А» классай hурагша.

БАГШАНАРНАЙ ХӨӨРЭЖЭ ҮГӨӨ

...рбадахи табан жэл ...хүн зоной байдалай ...и бүри hайжарха ту... хүгшэн эжыдээ хөө... ...э үгэхэдэм, тэрэм ехэ ...рлаа. Эжымнай колхо...гоо хүл дээрээ гараа...бэ, дайнай үеын хатуу ...нүүдтэ хүдэлжэ, ха... ...шүлүү hайса долёо... ...хүн хадаа шэнэ hайн ...эндэ баясадаг юм.

...рбадахи табан жэл ...нар hайжаруулхын, ...эдбэриин ашаг үрые ...болгохын түлөө тэм... ...болохо гэжэ би ойл... ...Үнэхөөрөөшье ...ые шанартайгаар хэ...эшэ юун бэ гэжэ би ...идэхэ болооб. Жэ...нь, би зун бүри хо...й hooho хайшалдаг... ...үбhэ хуряалгада ха...адагби. Гансаараа ...э ааб даа, минии ...н бүлта хонидой ноо... ...абалгада, үбhэ хү...гада хабаададаг юм. ...бээ нэгэл хониной ноо... ...муугаар хайшалбал, ... хонинhoo абтаhан ...укци муугаар сэгнэг...э, колхозой олзо доо...хо болоно бэшэ гү? ...бээ ногоо муугаар ...шабал, нойтоор тармабал, үбhэнэй шанар доошолхо.

Би мүнөө юhэдэхи класста hуранаб. 1977 ондо арбадахи классаа дүүргэжэ, дунда эрдэмэй аттестат гартаа абахаб. Хэрбээ дээдэ hургуулида ороогүй hаа, колхоздоо хүдэлнэ бэзэб. «Хүдөө ажахыда хүдэлжэ, хүлhөө адхадаг хүн болохын тула арбан жэлдэ партада hуужа, эхынгээ оёhон үмдэнүүдые элээhэнэй хэрэг байгаа юм гү?» — гэжэ нэгэ «сэсэн» хүн гайхажа байгаа hэн. Мүнөө саг ондоо болоо, Эхэ ороноймнай хүгжэхэ бүри хүдөө ажахыдашье —хаанашье hургуулитай хүн, дундаhaa байха дээдэ эрдэмтэйшүүл хэрэгтэй болохо гэжэ тэрэ ойлгоогүй ябаал даа.

Бишье, минии үетэн нүхэдшье арбадахи табан жэлэй түсэб дүүргэлсэжэ үрдихэбди гэжэ hанагдана.

Цырен-Доржо ХОЛХОЕВ,
Яруунын аймагай Эгэтын-Адагай дунда hургуулиин 9-дэхи классай hурагша.

Сарба hүхэ
Саб шангаар баряад,
Шура ахадаал
Шүүрхэ буга сохихом.
Балсамни шангa,
Барилдаад намтай үзэгты.
Тад гэдэргээ
Тангайжа унахал байхат.

Д. БАЛДАНОВАЙ фотоэтюд.

Гунга ЧИМИТОВ

ЭДИР КОСМОНАВТ

Огторгойдо үдэшэ бүри
Ондоо гоёор малайжа,
Дээрэhээ hара хаража.
Дээрэлхүүгээр маhайна.
Һарууляжа саанаhаа
Һайрхуу hара омогш
байг —
Һара тээшэ нисэдэхээ
Һанаhан хүбүүд олон лэ!
Үшөө саана мүшэндэл
Үүрэй Солбон байна лэ.
Газар тээшэ эмнижэ,
Гараа уряар hарбайна лэ.
Огторгойгоор зуралзаха
Одон-онгосо бэлэн лэ.
Одон-онгосо жолоодохо
Омог баатар хэн бэ?
Манай сэдьхэл булинhан
Марс планетэ алин хаб?
Марсда ошохоо хэн
hанааб?
Манай эдир космонавт!
Энэмнай мүнөө дээрээ
Элдин түрэл дайдадаа
Бургааhан мори унанхай
Буряадай баатар
космонавт!

САХАРИГ ҺҮҮЛ

Баруун манай хотондо
Бадма хүбүүн байдаг юм.
Бадма хүбүүн газаагаа
Барда нохой баридаг юм.
Барда нохой заримдаа
Бар-бархан хусахал даа.
Садхалан хүхюун
ябахадаа,
Сахариг hүүлээ үргэхэл
даа.
Гэртээ нүхэдөөрөө
наадахадаа,
Гэдэргэнэн Бадма
хүхишэдэг
Үүри Бардаяа hажаагаад,
Үгы hүүлээ үргэжэрхидэг.

ДАРИИМА

Даримамнай энэ жэл
Даншье ондоо болошоо.
Эгээл түрүүн hургуулида
Энэ жэл тэрэ ошоо.
Һургуулиhaa ерэhээр
Һуужа огто байдаггүй.
Эжы, аба, хүгшөөдөө
Туhалха гээд hаладаггү
Аягаяа Дарима
Аятайханаар угаадаг.
Һөөлөөр хамуур абажа,
Поолоо тэрэ хамадаг.
Хүгшэн эжын унагааhан
Хүдэhэ абаад үгэдэг.
Зүүгээ hабагшалжа ядаа
hаань.
Зүндөө hабагшалаад
үгэдэг.
Энэ жэл Даримамнай
Эгсэ долоо хүрөө лэ.
Эрхэ тангил байhанаа
Бэрхэ басаган болоо лэ.

Үзэгтэ орожо,
Үзэглэдэг болооб.
Үзэглэл бараад,
Уншадаг болооб.
«Буряад үнэнииe»
Буляалдажа байса
Булай hонирхон
Баhал уншанаб.

Б. ЖАМБАЛОВАЙ фотоэтюд.

ТҮРҮҮШЫН УУЛЗАЛГА

Зэдын аймагай Дээдэ-Үшөөтэйн дунда hургуулида hонирхолтой уулзалга hая болоо. Энэ hургуулиие дүүргэhэн 150 гаран хүн түрэл hургуулидаа сугларба. Иимэ уулзалга түрүүшынхиеэ болоо.

Тус hургуули дүүргэгшэд уужам дэлгэр Эхэ оронойхо хото городуудта, Буряад орон соогоо ажаллана. Тэдэнэр тухай фотостенднүүд hургуулиин зал соо зохидоор табяатай.

Һургуулиин директор В. Д. Дамбинимаев уулзалгын үдэшые нээжэ, Дээдэ-Үшөөтэйн дунда hургуулиин түүхэ тухай элидхэл хэбэ.

Энэ hургуули 1923 ондо нээгдэhэн юм. Нютагай хүн Дарма Гомбоев гэгшэ hургуулиие анхан нээжэ, түрүүшынь багша болоhон байна. Эхин hургуули байhанаа 1950 ондо долоон жэлэй, 1956 ондо найман жэлэй, 1962 ондо дунда болгогдоhон юм. 1965 ондо түрүүшын 15 хүбүүд, басагад арбадахи класс дүүргэжэ гараа hэн. Тэдэнэй долоониинь мүнөө багшална, дүрбэниинь хүдөө ажахын дээдэ эрдэмтэй болонхой.

1965 онhоо хойшо 410 хүн энэ hургуули дүүргэжэ гараа. Тэдэнэй 120-иинь дээдэ ба тусхай эрдэмтэй мэргэжэлтэд болоо. Олонхинь арадай ажахын элдэб hалбаринуудта ажаллана, нүгөөдүүлынь дээдэ hургуули, училищи, техникумүүдтэ hурана, Совет Армиин зэргэдэ алба хэнэ.

Энэ hургуули дүүргэгшэд М. Самбуева, Д.-Д. Ринчинова, Б. Батуев, Н. Галсанова, О. Лубсанова, С. Балсанов гэгшэд үгэ хэлэжэ, тэндэ сугларагшадые hонирхуулба.

Энэ hургуулида 37 жэлдэ хүдэлөөд, мүнөө амаралтада гараhан үнинэй багша З. М. Балдаевагай үгэ хэлэхэдэ, hургуули дүүргэгшэд, hурагшад нэрьемэ альга ташалгаар угтаба.

Һүүлээрнь hурагшадай хүсөөр концерт табигдаба.

С. ГЫРЫЛОВА.

АРАДАЙ АМАН ҮГЫН АБДАРҺАА

ТААБАРИ

Уулагүй тэгшэ газарта
Уhагүй хуурай талада
Хоёр гүрэнэй сэрэг
Хоорондоо дайлалдаба.
Алаадаан, буудалдаан
болоош hаа,
Адарhан шуhан
харагдабагүй.
(Шатар наадаха).

Харгын оройдо байратай,
Үбгэн табхай баабайтай,
Яhан ардаг эжытэй,
Ёбуу сагаан хүбүүтэй,
Даараноб гэжэ дахатай,
Далтирнаб гэжэ самсатай.
(hамар).

Шабараар бариhан
гэртэй;
Шарабтар улаан
үбсүүтэй,
Хонгор зулгы аашатай,
Хорхой шумуул эдеэтэй.
(Хараасгай).

ОНЬҺОН ҮГЭ

Байгалhaa — баялиг,
Багшаhaa — hургаал.
Амитан болохо —
багаhaa,
Ажал хэхэ —
зүрхэнhөө.
Бороо орохо—тэнгэриhээ,
...олтой ябаха —
балшарhaa.

Хориин аймагай Тэгдын дунда hургуулиин литературна кружогой гэшүүдэй суглуулhан зүйлнүүдhээ.

Уран һайханай бүхэсоюзна фестиваль

ЗАВОДОЙХИД ДУУЛАНА

Март һарын уряанги наран шаража эхилээд, гэрэй хушалтаһаа дуһаа дуһална. Харалган, буруулган үдэрнүүдэй һүүлээр тэнгэриин үүлэдэй забһараар наран шагаахадаа, хабарай сагай орожо ерэһые мэдүүлээд орхино.

Мүнөө үедэ уран һайханай харалганууд республикын аймагуудта дүүрээ. Харин Улаан-Үдэ хотын гурбан районой предприяти, завод, фабрикануудай уран һайханай бүлгэмүүдэй артистнууд мүн лэ уран шадабаряа харуулаа. Мүнөө үедэ гурбан районойхид түгэсхэлэй концертнүүдые табижа дүүргэбэ.

Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын заводой уран һайханай коллективэй бэлиг шадабари тухай һураг суу холуур таранхай.

РСФСР-эй культурын габьяата хүдэлмэрилэгшэ В. Хижняковой хүтэлбэрилдэг эрэшүүлэй хоор үнинэй мэдээжэ болонхой. Энэ хоор оперо ба баледэй театрай сценэ дээрэ табигдаһан М. Мусоргскиин «Хованщина» оперодо дуулалсаха этигэл найдабарида хүртөө һэн. Тиихэдээ тэдэнэр эрхим һайнаар дуулаа гэжэ мэргэжэлтэд сэгнээ бэлэй. Мүнөө үедэ боложо байгаа харалгын үедэ тэдэнэр Б. Мокроусовай зохёоһон «Байгалай матросууд» гэһэн дуу жэгдэ һайнаар дуулана.

Һаяхан ЛВРЗ-гэй Соёлой ордон соо энэ коллектив уран бэлигээ харуулба. Эндэ эрэшүүлэй хоор, хүгжэмтэ комедиин арадай театрай артистнар, вокально-инструментальна ансамблиинхид, уран шүлэг уншагшад элдэб номернуудые гүйсэдхэжэ, бултанниие һонирхуулаа.

Энэ заводой цехүүдэй уран һайханай коллективүүд концертдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаа. Энэ харалгада заводой зургаан зуу гаран хүн хабаадаһан байна бшуу.

П. БУРМАКИН.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: ЛВРЗ-гэй слесарь, Ленинэй орденто Р. Торонов дуулана. Вокально-инструментальна ансамбль наадажа, В. Мацуков дуулажа байна.

АВТОРАЙ фото.

ҮДЭР ҺҮНИИН ТЭНСЭЛГЭ

Үдэр хоногой үнгэрхэ бүри наран улам эртэ гаража, улам хурсаар шарана. Хүйтэн дулаан хоёрой һэлгэсэлдэхэ үе — эргын хабар иимэл байдаг шуу.

Мартын 18-да үдэр һүни хоёр тэнсээд, саашадаа үдэр улам ута, һүни улам богони болохонь. Хадын үбэр, наруули газарта эреэн марян болоод, газар үбэлэйнгөө нойрһоо һэреэд, амилжа байһандал адли үлэ мэдэг уурал дэгдэнэ...

Сэлмэг дулаан үдэрнүүд ерэжэ, наран улам шангаар шарана. Саһан түргөөр һалажа, газар үргэлжэдөө харлажа захалба. Шииг нойто ехэтэй жалганууд, горхоной эрьеэр ургадаг бургааһад хөөбэгэр борохон гүлгэтэй болонхой.

Хабарай сагай ерэһые мэдэрһэн шубуухайнууд ой соогуур иишэ тиишээ ниидэнэ. Углөөнэй сууряанда тоншуулнуудай модо таршагануулха абяан холоһоо соностоно. Шиисгалдай болон хүхэ бухануудһүрэглэн олоороо ниидэнэ. Ули шубуун үндэр хушын оройһоо эшхэрнэ. Һүниин харанхыда мяхаша шара шубуунай һүүхирхэ дуулдана.

Манай урда аймагуудта (Хяагтын, Сэлэнгын, Бэшүүрэй болон Мухар-Шэбэрэй) хабарай түрүүшын айлшад: алаг туун, тоодог болон ангир эртэлэн ерэбэд. Мартын һүүлээр эшэнһээ гараһан зумбараанууд тала дүүрэн, тарянай полиин хажуугаар гүйлдэхэ.

Хүдүү, торхируучууд һүрэгһөө хоёр-хоёроороо таһаржа, уурхайгаа заһаха газараа бэдэрнэ. Һойрнууд далинуудаа арбайлгажа, саһан дээгүүр шэрээд, хабарайнгаа хатар наада хэхэ газар тэмдэглэнэ.

Һолонго, бүдүүн хүзүүн, шандаган болон хэрмэнэй ороон эхилэнхэй. Хоёрложо бүлэ болоһон шононууд эшээлхэ газартаа эрьелдэнэ. Саһан дороһоо гараһан ургы, уһабхиһан хагда эдихээ буга, гүрөөһэд хадын майлада, наруули дулаан газарта бэлшэнэ. Хандагай жэжэ модотой хуһалуур, боролжо болон уляаһан соо байрланхай.

Хамаг зэрлиг ангууд гуужажа эхилхэнь. Ноохонойнь үнгэ бууража, торголиг хөөбэринь шэрэлдэжэ захалаа.

Мүнөө үедэ ямаршье агнууриин хаһа үнгэрэнхэй. Гансал шоные тухэреэн жэл соо хюдахада болохо.

Февраль-март һаранууд соо охотовед, егерьнүүд хүбшөөр саһа махажа, вертолёдоор ниидэжэ, һабарта болон туруута ангуудай тоо бүридхэл хэжэ дүүргэбэ.

Ангуушад буунуудаа сэбэрлэжэ, һайнаар тоһодоод, хойто намарай агнууриин сэтэр хадагаланхай. Хэрмэ, булганда табиһан занганууддаа хуряаха, шандаганда зүүһэн урьхануудаа абаха — ангуушадай һангин уялга болоно. Хэрбээ эдэ бүгэдые хээгүй һаань, хорюултай үедэ занга, урьхануудта амитад орожо, дэмы хосорхо бшуу.

М. ГЫЛЫКОВ,
биолог-охотовед.

СПОРТ СПОРТ СПОРТ

ХҮБҮҮДНАЙ — РСФСР-эй ЧЕМПИОНУУД

Дүрэ буляалдаата барилдаагаар эдиршүүлэй дунда «Буревестник» бүлгэмэй Россин соведэй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Улаан-Үдын «Труд» бүлгэмэй спортын байшан соо болобо.

РСФСР-эй 12 областиин, хизаарай, автономито республикын 113 эдир барилдаашан хабаадажа, мэргэжэл шадабаряа харуулпан байна.

45 килограмм. Воронежһоо Володя Кочетов, Дагестанһаа Магометсанд Меджидов, Шэтэһээ Гэрэл Цындымеев, манай республикаһаа Володя Романов гэгшэд бэшэнһээ булюу байжа, түгэсхэлэй уулзалгада хабаадаха нэрэ хүндэдэ хүртөө.

В. Кочетов М. Меджидовтэй барилдахадаа, 7,40 минута соо диилэжэ, хоёрдохи һуурида гараба.

Удаадахи хоёр шэгнүүртэ Түнхэнэй аймагай эдир барилдаашад Валера Ябжанов, Сережа Убушеев илажа, «Буревестник» бүлгэмэй Россин чемпионууд болобо. Женя Тер-Симонян (Ростов), Абдулгапур Абдуллаев (Дагестанай АССР) эдэ шэгнүүртэнэй дунда хоёрдохи һууринуудые эзэлээ.

56 килограммай шэгнүүртэ Дагестанай түлөөлэгшэ Расул Юсупов бултанһаа бар хүсэтэй байба. Баргажанай аймагай Баян-Голой дунда һургуулиһаа Юра Дугаров болгоомжотой һайн барилдабал, дээгүүр һуури эзэлхэ байһан аад, урагшагүйдөө.

65 килограммай шэгнүүртэ бар хүсэтэй, дүрэ шадабари ехэтэй хүбүүд уулзаба. 1975 ондо Россин түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ 4-дэхи һуурида гараһан Женя Пак (Хабаровск), һурагшадай дунда РСФСР-эй нааданда хоёр удаа шанда хүртэһэн Саша Иванов (Воронеж), Россин Федерациин һурагшадай спартакиададa бронзо шанда хүртэгшэ, Баргажанай аймагай Баян-Голой дунда һургуулиин 9-дэхи классай һурагша Боря Будаев гэгшэд ана-мана тулалдаба. Гэбэшье эндэ манай спортсмен һүхэдһөө булюу байжа, «Буревестник» бүлгэмэй Россин соведэй чемпион болоо.

Бусад шэгнүүрнүүдтэ Магомет Азиев (Чечено-Ингушай АССР), Миша Шульбаев (Красноярск), Коля Бураев (БурАССР), Магомет Ражбадинов (Дагестанай АССР), Саша Шипяков (Красноярск), Виталий Голубинцев (Ростов) гэгшэд илаһан байна.

Буряадай АССР-эй суглуулагдамал команда 46 очко абажа, «Буревестник» бүлгэмэй Россин соведэй чемпионой нэрэ солодо хүртэбэ. Дагестанай эдир барилдаашад — хоёрдохи, Ростовой хүбүүд гурбадахи һуури эзэлээ.

«Буревестник» бүлгэмэй Россин соведэй 1 шатын дипломуудаар, кубогуудаар, үнэтэ бэлэгүүдээр илагшад шагнагдаһан байна.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

ОЛОН СПОРТСМЕНИИЕ ХҮМҮҮЖҮҮЛЭЭ

Ивалгын гидромелиоративна техникумэй студентнэр спортдо угаа дуратай юм. Илангаяа дүрэ буляалдалгаар үнгэргэгдэдэг мүрысөөндэ олоороо абажа байдаг. СССР-эй спортын мастер, дүрэ буляалдаанай секциин тренер М. Л. Балдаев мүнөө 60 спортсмениие өөрынгөө дүршэлдэ һургажа байнхай.

Һаяхана Ейск хотодо РСФСР-эй хүдөө ажахын техникумүүдэй һурагшадай дунда түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн дүрэ буляалдалгаар үнгэргэгдэһэн байгаа. Мүрысөөндэ хамтадаа 15 команда, тэрэ тоодо Ивалгын гидромелиоративна техникумэй спортсменүүд хабаадалсаһан байна. Тиин тус техникумэй команда хоёрдохи һуури эзэлһэн юм. Техникумэй студентнүүд Чойбалсан Нимаев, Сергей Галсанов гэгшэд ГСФСР-эй чемпионууд болоһон, Василий Гимниндармаев, Павел Кочетов, Олег Дмитриев, Чингис Чагдуров, Сергей Павлов гэгшэд түрүү һууринуудай нэгые эзэлээн байна. Мүрысөөндэ эрхимлэһэн спортсменүүдһээ Россин Федерациин суглуулагдамал команда бүридхэгдэһэн байгаа. Ивалгын гидромелиоративна техникумэй бүхэшүүл тус бүридэлдэ абтажа, хүдөө ажахын спортсменүүдэй дунда СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэхэ нааданда хабаадалсаха болобо.

Украинын ССР-эй Черкассы хотодо СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ РСФСР-эй суглуулагдамал командаһаа гадна, эрхим барилдаашадаараа суурхаһан Грузиин, Украинын, Армениин, Узбегэй, Литвагай ССР-нүүдэй командануд сугларһан байна. Эндэ Сергей Галсанов бүхы уулзалгануудта шүүжэ гарахадаа, СССР-эй чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Нүгөөдэ бүхэшүүл — Дамдин Цыремпилов, Василий Гимниндармаев, Олег Дмитриев, Чойбалсан Нимаев гэгшэд хоёрдохи, Сүхэ Доржиев, Сергей Павлов, Павел Кочетов гэгшэд гурбадахи, командаараа хоёрдохи һуури эзэлһэн байна.

Табан жэлэй урда тэрэ буляалдаанай секциие Мэлс Балдаев эмхидхэжэ, залуушуулые өөрынгөө дүршэлдэ һургажа эхилээ һэн. Тэрэнэй һургаһан спортсменүүд В. Попов СССР-эй спортын мастерай нормо дүүргээ һэн. Нүгөөдэ Цоктоев СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэһэн байна. Республикын хэдэн удаа чемпион болоһон СССР-эй спортын мастер Илья Гармаев мүн лэ нүхэр Балдаевта хүмүүжэһэн байха юм.

Хүдөө ажахын техникумүүдэй дундаһаа бүхэроссиин мүрысөөндэ шалгаржа ерэһэн бүхэшүүл болон командын тренер М. Л. Балдаев гэгшэдые газетаар дамжуулан амаршалнабди.

К. АЮШЕЕВ,
Ивалгын гидромелиоративна техникумэй багша.

ФИГУРИСТНУУДАЙ ОЛИМПИИН НААДАНАЙ ҮБЭЛ

СССР-эй габьяата тренер, ТАСС-ай спортын шэнжэлэгшэ Елена Чайковская фигуристнуудай Олимпиин наадаиай сезоной дүүрэһэн дүн тухай хөөрэнэ.

Эрхим фигуристнуудай дунда Швециин Гетеборг хотодо дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэһэн мүрысөөнэй дүн хаража үзэхэдэ, Олимпиин нааданай һүүлшын жэлдэ манай спортсменүүд эрхим амжалта түйлаба. Тиин дүн хамта хоёр алтан, хоёр мүнгэн, нэгэ бронзо медальда хүртэһэн байна. Энэ хадаа Европын болон Олимпиин нааданда манай спортсменүүдэй эрхим амжалта түйлаһыень үшөө дахин гэршэлбэ ха юм. Тэдэнэй нэгэн — дэлхэйн зургаа удаа чемпионууд болоһон Людмила Пахомова, Александр Горшков гэгшэд манай совет һургуулиин һайн хүмүүжэл, һуралсалые хаанашье ябахадаа харуулдаг шуу.

Олимпиин нааданай жэлдэ Ирина Моисеева Андрей Миненков хоёр эрхим үрэ дүн түйлаба. Эдэ хоёр хатар танцын орёо хүндэ эрилтые тон зүбөөр ойлгожо, упражнени бүхэнөө гүйсэдхэжэ шададагаараа онсо шалгардаг. Тиимэһээ эрхимэй эрхим гэгдэһэн эдэ дүрбэн нэгэ зорилго урдаа табидагшье һаа, гүйсэдхэдэг хатар танцануудынь ондо ондоо байдаг гээшэ. Энээгээрээл манай совет спортсменүүд бусадай дундаһаа шалгаржа, түрүүшын һууринуудые эзэлжэ гарана ха юм.

Спортын хатар танца гүйсэдхэдэг Ирина Роднина Александр Зайцев хоёрой шадамар бэрхээр, уян нугархайгаар, хурдан солбоноор һолжордог тухай спортдо дуратайшуул үндэрөөр сэгнэдэг. Мүн Ирина Воробьева Александр Власов хоёр эдэнэртэ адляар хатар танца гүйсэдхэжэ захалхадаа, дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэһэн нааданда һайн үрэ дүн түйлажа шадаһан байха юм.

Эрэшүүлэй дунда үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ түрүүшын зургаан һуури эзэлһэн спортсменүүдэй али нэгэниинь эрхимүүдэй тоодо оролсомоор байгаа. Тиимэһээ спортсмен бүхэн гурбан упражненинүүдээ алдуугүйгөөр, шадамараар гүйсэдхэжэ гараха баатай болоһон байгдаа. СССР-эй спортсменүүд сооһоо Владимир Ковалёв һайн амжалта туйлаа. Тэрэ Олимпиин нааданда, Европын, дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэһэн мүрысөөнүүдтэ хоёрдохи һууринуудые эзэлһэн байна. Нүгөөдэ — Сергей Волков, Юрий Овчинников гэгшэд олон зүйлэй наадануудые гүйсэдхэхэдөө, дүршэл багатай байжа, эрхимүүдэй тоодо оролсожо шадабагүй.

Залуу спортсменүүд Игорь Бобрин Константин Кокора хоёр ороной суглуулагдамал командын бүридэлдэ түрүүшынхеэ абтаһаншье һаа, Гетеборгдо һолжорходоо, Игоринь бараг байһан юм. Эдэ хоёр өөһэд өөһэдынгөө мэргэжэл шадабариие саашадаа мүлижэ шадаа һаа, түрүү һууринуудые булиалдаха аргатай.

Олимпиин нааданай эхилһэн жэлдэ Лена Водорезова тухай олон һайн һайхан үгэ хүүр хэлэгдэһэн, бэшэгдэһэншье байха. Эхэнэрнүүдэй дунда фигурна һолжоролгын түүхэдэ балшар жаахан үхибүүнэй иимэ шадамар бэрхээр наадажа эхилһэн тухай түрүүшынхеэ бэшэгдэбэ. Саашадаа манай Лена энэ һургуулияа үргэлжэлүүлжэ, бултанай анхарал татахаар эрхим амжалта тээшэ эрмэлзэхэнь дамжаггүй.

(ТАСС).

УНШАГТЫ[н]
һонирхохо[л]
байхат

ОРОДОЙ ТҮРҮҮШЫН АВТОМОБИЛЬ

ОРОДОЙ түрүүшын авто... билиин Нижний Новгород... (Горький) бүхэроссин урл... рагай-промышленна выст... дээрэ табигдажа харуул... һанһаа хойшо 80 жэлэй сэ... жэлдэ гүйсэхэнь. Гансал ... дажа харуулагдаа бэшэ, ... хоёр хүнэй һууритай ма... хүнүүдые һуулгажа, ... кын газаагуур сэнгүүлэн ... һэн байна. Тэдэ машинада ... ха дуратайшуул угаа олон ... гаа һааб даа.

Ородой хоёр эдэбхитэй... бэлгэн ухамай ухаан боде... ашаар энэ автомобиль зох... дон бүтээгдэһэн түүхэтэй. ... нэй нэгэн — уһан сэрэгэй ... цер байһан Е. А. Яковлев ... ондо бишыхан мастерской... рижа, хэдэхэн сагай үнгэр... электрическэ зажиганитай ... синаар хүдэлдэг двигатель... дые олоор бүтээн гаргажа ... бэ. Энэ талаар ехэ амжалт... байба. Тиин 1893 ондо тэр... двигатель Чикаго хотодо ... дэһэн бүхэдэлхэйн выст... дээрэ табигдажа харуул... һэн. П. А. Фрезе хоёр ме... зохид һайн тэргэ дархал... мастерскойе даадаг бэлэй... кагода нээгдэһэн выстав... ерээд, автомобильнуудые ... хадаа, тэрэ иимэ машина... дые Россида бүтээхэ юм бэ... гэжэ бодомжолбо. Эдэ хоёр... хүсэлэл оролдолгоёо нэгэ... жэ, 1896 ондо ородой ... шын автомобиль бүтээгэ...

П. А. Фрезе Эсэгэ орон... транспортын түүхэдэ ... үүргэ дүүргэһэн байна. Ях... вай наһа бараһанай ... тэрэ автомобильнуудые бүтэ... эхилбэ. 1905 ондо такси... но түрүүшын албание Ро... эмхидхэһэн, тэрэл жэлдэ ... дой түрүүшын троллейбус... хёоһон байха юм.

ИССЫК-КУЛЬ НУУ[Р] ДЭЭРЭ ХЭД АЖАҺУУ[Д] БАЙГААБ?

ҮНДЭР ХАДА уулада... сык-Куль нуурай олон ... жэлэй түүхые Киргизэй ... логууд «тайлбарилан ... Эртэ урда сагта нуурай ... шадараар ажаһууһан ... тухай хөөрэһэн шулуун зэб... үеын хүшөөнүүд тэрэнэй ... шын хуудаһа һэхэнэ. Тоосо... лой эрьедэ олдоһон мустье... үеын отог һуурин эгээл эр... дын сагта хабаатай. ... тохойн эрьедэ, Пржеваль... то шадар олдоһон ажала... зэмсэгүүд, зэбсэг ... сэлнүүд бронзо зэбсэгтэ ... хабаатай байна. Түмэр зэб... үеын эгээл элдэб янзын ... зүйлнүүд олдоо.

Эндэ хүн зон гол түлэ... горхоной эрье зубшан ах... һан байгаа гээд олдоһон ... нүүд элирхэйлэн гэрш... най ээрын урда тээхи III ... жэлһээ манай ээрын ... зуун жэл хүрэтэр ажа... нүүдэл байдалтай хүн ... зариманиинь газар ажал... хилдэг байгаа гээд хүүр... хэгдэһэн малталгануу[д] ... хэйлнэ.

Иссык-Кулиин эрье ... раар ажаһууһан угсаат... гил хабсагай шулууда ... гүүдые хэнэн, шулуу... шөөнүүдые бодхооһон ... Дундуур зуун жэлнүүд... хото городуудай, һуури... хонуудай һандарха... эртэ урда сагта ашагта ... мал олзоборилон абал... үеын хүнүүдэй ямар ах... дэг, ямар һуудал ба... байһан тухайнь хөөрэнэ.

«ШАРХАТАҺАН» ПАГАН

ҺАЯШАГ Түбэй Бир... зар ехээр хүдэлбэ. Эн... Бирмын эртэ урдын ниисэ... ган хотодо айхабтар ... хидол тохёолдуулаа: зур... арбан нэгэн зуун жэл со... һан хотын түүхэтэ хүшөө... хахадһаа үлүүниинь ... минутын туршада ... гагдашоо. Зүүгаад ... долларой гарза хохид... руулагдаа гээд тоол...

Эртэ урдын хото... һэргээлгэдэ туһалха... байһан тухайдаа олон ... мэдүүлбэ. Гэбэшье һа... Паганиие һэргээн бо... урдынхиһаа дутуугүй ... лэн һайхан болгожо ... байһандаа этигэн ... Бирмын урашуул ... хүдэлмэри хэхэ байна... баян дүй дүршэл... дын ниислэлэй ... хүшөөнүүдые һэлбэн ... байгаа. Бирмын ба... уран бэлигэйнгээ нөөц... үедэ дамжуулдаг ... юм.

Граждан ба сэрэгэй ... абаралгын отрядуудай ... гын хүдэлмэри хэжэ ... байхада, эртэ урдын ... дэй түгдэрхэйнүүды... шэдһээ, элдэб эсын ... дуратай аяншалагшад... хамгаалха гээшэб ... гай засагаархид бод...

(ТАСС-А...)

ХИЛЫН СААНАҺАА
Телеграф
Телефон
Радио

АХА ДҮҮ ПАРТИНУУД ҺАЙШААНА

БУДАПЕШТ

ТҮҮХЭТЭ УДХА ШАНАРТАЙ ХЭРЭГ

ТАСС

ВСРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Я. Кадарай мэдээсэлые Венгриин Социалис хүдэлмэришэнэй партиин ЦК-гай Политбюро шагнаад. КПСС-эй XXV съездын хүдэлмэридэ хабаадаһан ВСРП-гэй делегациин ажал ябуулгые һайшаажа, тэрэнэй тоосоое баталба. ВСРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой мэдээсэл соо иигэжэ хэлэгдэнэ:

КПСС-эй XXV съезд хадаа түүхэтэ удха шанартай хэрэг болоно гэжэ ВСРП тоолоно. Пролетарска интернационализмын үзэлтэйгөөр үнгэрһэн съезд Советскэ Союзай хүгжэлтэдэ марксистско-ленинскэ шэнжэлэл хээ, коммунизм байгуулгада совет коммунистнуудай, бүхы совет арадай асари ехэ зорилгонуудые тодорхойлоо, уласхоорондын байдалые эрдэм ухаанда үндэһэлэн гүнзэгыгөөр шэнжэлээ, ерээдүйн программа зохёогоо. Коммунизм байгуулгын бодото ажал ябуулгын дүй дүршэлые согсолходоо, КПСС-эй XXV съезд манай үе сагай түрүү теориие — марксизм-ленинизмые зохёохыгоор хүгжөөжэ, суртал һургаалай шэнэ зэбсэг уласхоорондын коммунис хүдэлөөндэ барюулһан байна.

Коммунис партиин, тэрэнэй ленинскэ Центральна Комитедэй, уласхоорондын хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй дүлэтэ тэмсэлшэ нүхэр Леонид Ильич Брежневэй хүтэлбэри доро совет арад XXIV съезд дээрэ һайшаагдан абтаһан хараа шугамые бэелүүлһэн байна гэжэ Венгриин Социалис хүдэлмэришэнэй парти үндэрөөр сэгнэнэ. XXV съезд дээрэ хараалагдаһан программа дүүргэгдэхээр үндэһэ һууритай, коммунис байгуулалтые саашадань үргэлжэлүүлхэ, зоригжуулхы программа болоно.

КПСС-эй XXV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые ВСРП, социализм байгуулжа байһан венгер арад халуунаар һайшаана. Советскэ Союзай эб найрамдалта политикые бүрин дэмжэнэ, амгалан тайбан ажаһуухыень, коммунис общество амжалтатайгаар байгуулхыень совет арадта хүсэнэ.

ВЕНЭ

Үндэр сэгнэлтэ

ТАСС

КПСС-эй XXV съездын хүдэлмэриин дүнгүүд шахардуу байдал һулавуулхын, демократиин, национальна бэеэ дааһан байдалай ба социализмын түлөө саашанхи тэмсэлэй хэрэгтэ шиидхэхы туһа хүргэхэ байна гээд Австриин Компартиин Центральна Комитет сэгнэнэ гэжэ КПА-гай ЦК-гай мартын 12-то болоһон зүблөөн тухай мэдээсэл дотор хэлэгдэнэ.

Дэлхэйн коммунис хүдэлөөнэй, уласхоорондын байдалай шэнэ үе шатанууд тухай асуудалнууд зүблөөнэй зүблэхэ зүйлдэ табигдаһан байна гэжэ «Фольксштиме» газетэ бэшэнэ. КПА-гай ЦК-гай секретарь Э. Шарф энэ темээр элидхэл хээ.

СОФИ

ЛЕНИНЭЙ ЗААҺАН ЗАМААР

ТАСС

БКП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, НРБ-гэй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Т. Живков Пловдивска окружной партийна организациин тоосоото һунгуулиин конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ, тодорхойлходо, иигэжэ мэдүүлбэ: КПСС-эй XXV съезд бүхы дэлхэйн хүн зоной анхарал ехээр татаа, һонирхол үүсхээ. Энэ хадаа бүгэдэ нийтын мэдэрһэнэй ёһоор манай үе сагай ухаан бодол, нэрэ хүндэ ба һэшхэл, уласхоорондын коммунис болон хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй, дэлхэйн революционно хүгжэлтын шалгагдамал манлай болоһон Ленинэй агууехэ партиин съезд байгаа.

Һүүлэй табан жэл соо Совет ороной ажалшадай ямар ехэ амжалта илалтануудые түйлаһан тухайнь КПСС-эй XXV съезд бүхы дэлхэйн арад зоной урда арсашагүй найдамтайгаар харуулһан байна. Тэрэ Агуу ехэ Октябриин революциин түүхэтэ ехэ замда шэнэ шата болохоһоо гадна, КПСС-эй, Совет гүрэнэй дотоодын болон гадаадын политикын зорилгонуудые ба ерээдүйн шэнэ, урдань үзэгдөө дуулдаагүй үргэн дэлисэ харуулһан байха юм.

XXV съездын хараалһан КПСС-эй һайн һайхан зорилгонууд, гол ёһонууд дэлхэйн революционно, демократическа, түрүү үзэлтэй бүхы хүсэнүүдые, эб найрамдалда дуратай бүхы хүн түрэлтэниие урмашуулан зоригжуулна. Совет коммунистнуудай бэелүүлэгдэмэ, гүнзэгы удхатай һайн һайхан программа манайшье программа болоно, тэрэ манай партиин, манай гүрэнэй хүсэлэл оролдолгонуудые зоригжуулна.

Маоис хүтэлбэрилэгшэдэй үзэл сурталай, политическэ хараа бодолой хазагайрал КПСС-эй съезд дээрэ шэнэ хүсэтэйгөөр элирүүлэгдээ гэжэ Т. Живков саашадаа хэлэбэ. Эдэнэр бүхы дэлхэйн хархис этэгээдүүдтэй харилсаа холбоо тогтоонхой. Манай парти аха дүү бусад партинуудтай хамтаржа, марксистско-ленинскэ һургаалда, социализм ба эб найрамдалда зүрюу харша тэрэнэй үзэл суртал ба политикада эсэргүүсэн, эбсэшэгүй сэхэ шууд тэмсэхэ байна.

КПСС-эй XXV съездын дүнгүүд тухай мэдээсэлые БКП-гэй ЦК-гай Политбюро шагнаад, тэрэнэй шиидхэбэриие халуунаар һайшааһан, съездын хүдэлмэридэ хабаадаһан БКП-гэй делегациин ажал ябуулгые һайшааһан байна гэжэ Т. Живков мэдээсэ.

ВАШИНГТОН

СЭРЭГЭЙ ТУҺАЛАМЖА АБАХЫЕ ҺАНААШАЛНА

ТАСС

Албанай хэрэгээр США-да ерээд байһан Израилиин гадаадын хэрэгүүдэй министр Аллон гүрэнэй секретарь Г. Киссинджертэй хөөрэлдөөнүүдые хэнэ. Аллон «юрэ өөрынгөө» хэрэгээр ерээ гэжэ шалтаг баоин, американ-израилиин ээлжээтэ зүбшэлэлгын хөөрэлдөөнүүдэй ямар удхатай байһан тухай тусхай мэдүүлгэ хэхэеэ США-гай гүрэнэй департамент арсаһан байна. Хоёр ороной гадаадын политическэ ажал ябуулгануудые заалан шэглүүлхэ асуудалнуудые, Американ зүгһөө Израильда сэрэгэй туһаламжа үзүүлхэ элдэб зорилгонуудые Американ талатай зүбшэн хэлсэхэ һанаатайб гэжэ Израилиин министр США-да ерэмсээрээ мэдүүлһэн байгаа.

Израилиин премьер-министр Рабинай һаяшаг США-да ерэхэ үеэр абтаһан Дүтын Зүүн зүгэй асуудалаар «шэнэ үүсхэлые» зүбшэн хэлсэлгэдэ хөөрэлдөөнүүдэй үедэ гол анхаралаа хандуулһан байна гэжэ шэнжэлэгшэд тэмдэглэнэ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Продукциин шанарта — партийна анхарал» — түрүү бэшэг. «Арбадахи табан жэл: эршэ, шанар, дэлисэ» гэһэн гаршаг доро суглуулбари. Хоёрдохи хуудаһанда. «Гоё шэглэлтэй болгоһоной ашаар» — тусхай материал.

Гурбадахи хуудаһанда: «КПСС-эй XXV съездын материалнуудые олониитэдэ ойлгуулха» — В. Тюрнигай статья. «Һурагшадай мэдэсые дээшэлүүлхэ» — статья.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: спортын һонин. Соносхолнууд.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 16.40 — «В одном микрорайоне» олон серитэй телевизионно зүжэг (4-дэхи сери, үнгэтэ). 18.00 — «Время».

Улаан-Үдэ. 18.30 — Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ илагшад». 19.00 — Шэнэ һонин.

«Орбита». 19.10 — Хоккейгээр СССР-эй чемпионат. ЦСКА — «Крылья Советов» (2-дохи ба 3-дахи үе). 20.30 — «Мүнөө сагай эрдэм наука» (үнгэтэ). 21.00 — Шэнэ һонин. 21.15 — «Лес на песках» — телевизионно баримтата фильм. 21.30 — «За стеной страха» — телевизионно баримтата фильм. 22.35 — «В одном микрорайоне» — зүжэг (үнгэтэ), (4-дэхи сери). 23.50 — Забһарлалга. 24.00 — «Время».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 18.30 — «Хүгжэмтэ абонемент» — Ород романс. 19.00 — Забһарлалга.

Улаан-Үдэ. 19.10 — «Хамар-Дабаан», телевизионно аяншалагшадай клуб 20.00 — «Совет Россин поэдүүд» (буряадаар). 20.30 — Телевизионно һонин. 20.50 — «Мүнөө үеын Хитад орон» — гэһэн хөөрэлдөөн (буряадаар).

Редактор Ц. Ц. ЦИБУД[ЕНОВ]

Манай адрес, телефону[уд]

г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редак[тора] 2-54-54, приёмная — 2-54-93, зам. редактора — ... зам. редактора — 2-62-62, отв. секретаря — 2-50-... [сек]ретариат — 2-66-76, отделы: партийной жизни — ... сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, проп[аганды и] агитации — 2-56-32, промышленности и строитель[ства] — 2-61-35, советского строительства и быта — 2-69-... [куль]туры и школ — 2-60-21, писем и селькоров — ... информации — 2-34-05, общественная приё[мная] — 2-56-62, машинное бюро — 2-57-63, корректор[ская] — 2-35-95, фотолаборатория — 2-33-61.

 Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-04412. Заказ №